

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4
Telefon: 449.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor** - Felelős szerkesztő: **Leitner Zoltán**

ELŐFIZETÉSI ARAK
Belföldön: Hitközségeknek és vállalatoknak 500,
magánosoknak; egész évre 300, félévre 160,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ck,
180, 95, 50 dinár, 25-15 Pengő, 10-6 Dollár.

5696.

Ujból eltűnt egy év az idők végtelenjén. Nem sajnáljuk. Miért is fájna szívünk utána, amikor kevés örömet, de annál több megpróbáltatást hozott szegény szenvedő zsidó népünkre. Ha visszagondolunk rá, akkor fájó bizsergést érzünk szívünk táján és kérdezzük önmagunktól és a Sorstól: miért? Vajjon miért méri ránk ezt a sok sorscsapást a végzet? Miért szenved ez a tizenhatmilliónyi nép Szenned kétszeresen, szenved sokszorosan. Küzd és vívja a maga élet-halál harcát mint ember, aki a kenyéért harcol és szenved. Ez emberi sors, ez még a paradicsomi idők átka, hogy kenyerünket arcunk verejtékével kell megkeresnünk.

De van ezenfelül valami, amit nem értünk meg véges emberi ésszel. Miért is kell nekünk zsidóknak ezenfelül, mint zsidóknak a kínok keservét átélni, az élet minden vonatkozásában? Miért? Ez a kérdés jajdul fel bennünk és ezt kérdezzük már immáron évezredek óta. Miért kell nekünk annyit szenvedni zsidóságotért? Jöttek korok és emberek és távoztak világokat uráló népek a történelem színpadáról: volt az emberiségnek napsugaras élete is, voltak borus korok, de bárhogyan és bármikor akármerre fordult az emberi társadalom sorsának kereke: a lényeg egy volt számunkra mi mindenkor a szenvedések és a megkínzottak népe voltunk. Voltunk és vagyunk ma is. Sőt, a mai idők fájdalomosságukban tultesznek a legborzalmasabb korok is. Az ahasvéri korokban voltak még csodák, voltak Mordechájok és Eszterek, ma azonban a hitleri Németország örült urainál vajjon hol lehet csodákra várni? A normális emberi élet síkjáról eltávolodott emberek kezébe került sokhelyütt az uralkodási jog és mi zsidók vagyunk első és legszánandóbb páriái ennek a megkerült korszaknak.

Boldog örömmel és megkönnyebbüléssel mondunk búcsút az elmúlt 5695-ik évről. A szenvedések és megpróbáltatások éve volt ez. Nekünk zsidóknak ezek a napok, a megpihenésnek és a magunkbaszállásnak röpkénapjai. — Meditálhatunk magunkban, hogy miért kell ennyit szenvednünk. Miért? Talán büneink miatt? Minek tagadjuk, vannak és voltak büneink! Sokat vétettünk az égiekkel szemben és sokat bűnöztünk önmagunk ellen. Hiába az égi jel, hogy mennyire hajszolnak, üznek bennünket a környező népek, mi mégsem okulunk ebből és mi magunk okozzuk a legnagyobb szenvedéseket önmagunknak akkor, amikor nem értjük meg egymást. Nem, hogy nem értjük meg, hanem egyenesen marhuk, tépjük egymást a mindennapi élet kenyérharcaiban, az egyházi és társadalmi életben is egyaránt. Mikor szünik meg ez már végre? — kiáltjuk a „félelmes napok” remegő perceiben. Miért vagyunk csak ezekben a napokban megilletődve és miért szorongatunk most egymás kezét és elfeledjük, hogy jönnek az új hétköznapok, amikor csak baráti összefogással, kizárólag egymás istápolásával tudnánk valamiképpen megállásul.

Fuchs Benjámín, oradeai főrabbi ünnepi üzenete Erdély zsidóságának

A főrabbi ur nyilatkozik a belső egyenetlenségről, a chassidizmusról és a németországi zsidóüldözésekről

Három nappal vagyunk Ros-hasonoh előtt. Még nem érzik a hideg őszi fuvallat, künn nyári meleg van és abban a meghitt foliánsokkal telt dolgozószobában, ahol bennünket Oradea városának tudós főrabbi fogad, csupán a főrabbi hangulatán látszik, hogy a „félelmes napok” közvetlen küszöbén vagyunk.

Fuchs Benjámín főrabbi nem állot készséggel rendelkezésünkre, amikor tőle ünnepi nyilatkozatot kértünk. Nem pedig azért, mert hiszen, a „Népünk” körül olyan harcok és divergáló ellentétek léteznek, amelyek alig várják, hogy újabb tápanyagot találjanak abban is, ha Erdély legnagyobb hitközségének, minden harcot és vitát kerülő főrabbi, esetleg nyilatkozik lapunknak. Elhatároztuk, hogy nem is olyan témát ölelünk fel, amelyek a napi eseményekkel volnának kapcsolatban. De viszont, most ezekben az ünnepélyes percekben és napokban, minden egyes igaz zsidónak felül kell emelkedni azon a hét köznapi hangulaton, amely annyira keserűvé teszi az év legtöbb napját. Most mégis a „nagy napok” következnek, a megtérés és önmagunkbaszállás misztikus órái, amikor életek és jövők felett döntődik el minden egyes ember sorsa s úgy hisszük, barát és ellenség, jóakaró és üldöző egy nagy összefogásban kell dokumentálják, legalább ezekben a napokban, hogy mi zsidók, akár van közöttünk lényegi ellentét, akár nincs, mégis testvérek vagyunk, hitünkben, fajunkban, s az örök zsidó jövőben való meggyőződésünkben.

Ennek jegyében nagyon hisszük, hogy nem értik félre azt a beszélgetést, amelyet a főrabbi folytatott, a zsidó múltjáról és jövőjéről, a békességes hangulatról és a megértésről.

Mi a véleménye a főrabbi urnak a közöttünk dúló ellentétekről?

— Legfőbb ideje volna, ha mindaz a ko-

ni azokat a pörölycsapásokat, amelyeket a sors mér reánk. Csak a testvéri szeretet, csak a zsidóság nagy univerzális összefogása tudná enyhíteni a százmilliók üvöltésének csapásait, akik reánk csaholnak és életünket, emberi méltóságunkat akarják elrabolni tőlünk.

Nem mondhatjuk nyugodt meggyőződéssel, hogy valami csodát várunk az új esztendőből. Csodát nem várhatunk, mert a csoda bennünk van! Igen, bennünk zsidóknak, mert hisszük, valljuk, szilárd hittel és meggyőződéssel, hogyha mi nem fogjuk egymást

molytalanság, amely elüli a zsidó közéletet, egyszer már megszűnne és mindenki, a magasabb életideálokra megfelelően hinne és bizna abban, hogy a békés együttműködés és egymás megbecsülése szolgálná legjobban a zsidóság ügyét. Komolyabbnak kell lenni már végre a hívott vezetőknek és komolyabbnak kell lenni a zsidó, főleg a jiddis nyelvű sajtónak is. Elsimítani az ellentéteket és nem fokozni, ez a legszebb és legnagyobb feladat, amelyet maga elé tűzhetnek akár a nagy közösségek vezetői, akár az egyes hitközségek élén állók. Talán ezek az ünnepi percek jobb belátásra fogják bírni mindazokat, akiket ez érint és az eljövendő év a szeretet és megértés jegyében fog elkövetkezni.

— Mi a véleménye főrabbi urnak a chassidizmus térhódításáról?

A főrabbi ur erre vonatkozólag igen érdekes és nagyon eredeti meglátásokról tett vallomást.

— A chassidizmus a zsidóság demokratizálódásának jele. A rabbinizmus merev keretei között a nép egyszerű gyermeke, az „am haarec” elnyomótnak, meg nem értettnek, komoly tényezőnek nem vett elemnek érezte magát. De a chassidizmusban egyszerre megtalálta önmaga „értékét”. Ő is ült a Talmud ismerőivel, együtt énekelhet és táncolhat velük, közéjük emelkedik és nem kérdik, mit tudsz és ki vagy, vagy mi voltál? Testvérünk vagy a hívésben és a keresés nagy extázisában és ezért az egyszerű, elhanyagolt zsidó, valóban úgy érezte, hogy megtalálta azt, amit keresett. Összeforrt a többiekkel, otthon érezte és érzi magát közöttük és ha ennek a ténynek vannak árnyoldalai is, de ugyanakkor fénypontjai is léteznek. Árnyoldala az, hogy minden egyes egyszerűbb zsidó is, a chassid körök befolyására révén úgy érzi, hogy neki joga, sőt kötelessége olyan dolgokba is beleavatkozni, amelyhez

tépní, marní, ha összes életutainkon az igaz emberi magasabb etikát követjük, ha nyugodt méltósággal fogjuk elviselni a reánkzúduló csapásokat, akkor a Sors keze is védőleg fogja kiterjeszteni reánk áldást hozó két kezét. Akkor hisszük és reméljük, hogy a most következő esztendő könnyebbé fogja tenni zsidó népünk életét és egy jobb és boldogabb korszak fog felvirradni reánk, a megpróbáltatások sötét, szomorú éjszakája után.

Ebben a hitben, félelemmel és egyben bizakodással kezdjük meg imáinkat és várjuk a boldog zsidó jövő elkövetkezését!

különben semmi joga nem volna. Az a misztikus távolság, amely eleddig közte és az igazi tudósok között meg volt, leomlott és így természetes velejárója ennek az érzésnek, hogy a „tudás” ma már nem az a magaslat, ahova „felnéz” az, aki a chassidizmus életfelfogásába kapcsolódott bele.

Nagy előnye viszont ennek — mondja a főrabbi ur — hogy az abszolút vallásos környezet, kitűnő nevelő hatással van rájuk és gyermekeiket úgy igyekeznek nevelni, hogy azok már tudjanak tanulni is és valóban olyan tagjai legyenek a zsidó társadalomnak akik minden tekintetben értékállóak.

— Mi a véleménye főrabbi urnak, a németországi zsidóüldözésekkel kapcsolatban?

— Rettentő tragédiának tartom azt, hogy a tudomány eladta magát a pénznek. Ezzel az új örülettel, a fajteóriával olyan csapást zúdítottak a világra, amelynek súlyos következményeit még sokáig érezni fogja, s sajnos, most mert akut a baj, még jobban érzik. Fáj a szívem és ha rá gondolok csak sirhatnék, ha elgondolom, hogy sok százezernyi zsidó testvérünk ott él a német pokolban. Ott ahol nem hagyják őket élni, ahol elvesztették polgárjogaikat, ott, ahol még élelmiszert sem adnak már nekik, drága pénzen sem. A bojkott — sajnos — nem oldja meg a kérdést, sőt még jobban ingerli őket az ellendülésre. Viszont ezzel nem mondom azt, hogy szüntessük meg a bojkottot. A baj sokkal súlyosabb, semhogy ilyen eszközökkel lehetne megoldani. Fáj, nagyon fáj a német zsidó keservesség, s mi mint egyházi vezetők nem tehetünk egyebet, minthogy imádkozunk a baj mielőbbi megszüntetése érdekében. Egy ima elmondását rendeltem el én is, amely különösen a németországi zsidók segítésére vonatkozik. Egy meglévő imát, amelyet beiktatunk mostantól kezdve imarendünkbe, amelyet eddig nem szoktunk mondani állandóan. A német faj-örület azért a legtragikusabb, mert még a középkori üldözéseknél is szomorubb. Akkor vallási fanatizmus hajtotta ellenségeinket, de most tudományos mezei üldöztették az üldözés lényegét és e képtelen teória szerint, bennünket, zsidókat, jóformán emberszámba sem vesznek.

— Főrabbi ur mit gondol az eljövendő időkre?

— Most, az ünnepeken, ájtatossággal és igazi Isten félelemmel végezzük imáinkat. Ne sablonosan és ne szív nélkül, hanem fohászodjunk valamennyien, hogy a sok megpróbáltatásnak, amely bennünket zsidókat évezredek óta ér és mindig fokozódik még, ahelyett, hogy enyhülne, végre meg is szűnjék, Németországban és egyebütt is. Legyen ez az év áldást hozó, boldog és minden zsidó számára melegegettséget hozó. Ezzel a fohászokkal fordulunk az Örökkévalóhoz és higyjünk abban rendületlenül, hogy a következő esztendő a szenvedésektől bennünket valóban megváltó igazi boldog esztendő lesz.

Szombaton zárva!

Dus vásztek mindenféle nemes szőrmeekben.

HAUER és STEIN züics és szörme szaküzlet

Oradea, Piața Unirii Nr. 16.

Esküvők és egyéb alkalmakra gyönyörű kivitelű fehér keppet és bundát kölcsönzünk

Szombaton zárva!

A legujabb horogkeresztes gonosztett

Éhhalálra ítélték a német zsidóságot

Veszélyben forog Hitler élete

Németország különböző részeiben újabb terroraktusok voltak a zsidó lakosság ellen. A náci legujabb akciója a zsidók kiéheztetésére irányul és ez olyan méreteket ölt már, ami komoly aggodalmakra ad okot. A zsidó üzletek bojkottálása mellett a német zsidó kereskedők a legszükségesebb élelmiszerek kiszolgáltatását tagadják meg a zsidó családoktól.

A nemzeti szocialista lapok jelentései szerint több mint negyven városban rohamosztagos legények ellenőrzik az élelmiszerüzleteket vajjon kiszolgáltatják-e zsidó vevőiket.

A prágai lapok azonban közlik — hogy e városok száma sokkal nagyobb — mint ahogy azt a náci sajtója állítja. Egyes városokban a zsidó lakosság helyzete valósággal kétségbeejtő, miután könnyen eshetnek a rémhírterjesztés vádjára azok, akik más kerületekbe vándorolnak élelmiszerek beszerzésére és ha ez a vád elhangzik ellenük a legsúlyosabb büntetésnek teszik ki magukat.

Berlini zsidó körök, amelyek nemzsidók révén szereztek tudomást a vidéki zsidó lakosság e kétségbeejtő helyzetéről, élelmiszereket tartalmazó csomagokat küldenek a vidéki nélkülözőknek.

De Berlinben is érezhető már az élelmiszerbojkott hatása. A zsidó élelmiszerüzletek egyre nehezebben tudják beszerezni áruszükségeiket.

A Zsidó távirati iroda mértékadó berlini körökből szerzett információk alapján írja, hogy a nemzeti szocialista kormány öt új törvényt készít elő, amelyek a zsidók további izolálására és gazdasági téren való elnyomására irányulnak. A törvény többek között a zsidók vagyonának állandó ellenőrzése alá helyezését írja elő.

A készülő új zsidótörvény öt szakasza a következőket tartalmazza:

1. Kormánybiztost és igazgatóságot ne

veznek ki az összes zsidó kezekben levő lakóházak és telkek ellenőrzésére.

2. Kötelezik a bankokat, hogy minden esetben, amikor zaidó betétes 1500 márkán felüli összeget vesz ki a bankból, közöljék ezt a hatóságokkal.

3. Megtiltják a zsidó orvosoknak, akik még magánprakszist folytatnak, hogy hajdon árja nőket kezeljenek.

4. Zsidó orvos csak akkor kezelhet férjéről levő árja nőt, ha a páciens férjének írásbeli jóváhagyását mutatja fel, hogy nincs kifogása az ellen, hogy feleségét zsidó orvos kezelje.

5. Azon ügyvédeknek is megtiltják a törvényszékek küszöbének átlépését, akik-

Őszi kalapkülönlegességek megérkeztek

HOLLOS

uridivat és angol férfi-szabóságába.

ORADEA, BUL. REG. FERDINAND

— Telefon 117. —

nek az árpaparagrafus kivételes klauzulája megengedi, hogy mint volt fronthacosok — ügyvédi prakszist folytassanak. Az általuk feldolgozott eseteket csak árja ügyvéd képviselheti a bíróság előtt. Az ilyen árja jogi képviselőket azonban nem a zsidó ügyvéd, hanem maga a bíróság fogja kinevezni.

Rendkívül jellemző azonban a németországi viszonyokra és a tömegek fokozódó elkeseredésére a horogkeresztes uralom és Hitler ellen az, hogy Hitlert állandó merénylőlektől féltik.

A párisi Excelsior értesülése szerint Hitler környezete úgy védi a vezérkancellárt az esetleges merénylet elől, hogy a Führer tökéletes hasonmását alkalmazták. A dublóz megdöbbentően hasonlít Hitlerre és csak a beavatottak tudják megkülönböztetni a vezérkancellártól.

A dublóz alkalmazását a berchtesgadeni lakosok leplezték le, akik Hitlert ugyan abban az időben egyszerre két helyen látták.

— Meggyilkoltak egy német-zsidó kolonistát Palesztinában, Jeruzsálem. A Tiberiás tó közelében lévő Tabiga kolonin Knoop német zsidó kolonistát egy arab beduin meggyilkolta. A gyilkost a rendőrség azonnal a tett elkövetése után őrizetbe vette. A gyilkosság okát a rendőrségnek még nem sikerült felderíteni.

Miért árulunk mert

a gyáraktól beérkezett óriási mennyiségű legujabb divatu szöveteket

el kell adjuk

Ha egyszer nálunk vásárol, Ön is állandó vevőnk marad, mert dus választékban raktárunk minden egyes darabját **rendkívüli olcsón** árusítjuk,

KATZ

Testvérek

POSTÓ

áruháza ORADEA, Str. A Iaacu 1.

ETI GLOSSZÁK

pogányság kultusza mindenfelé

Nem is kell hívőnek lenni és nem is szükséges „bigottnak” lenni, sőt zsidónak kell okvetlenül lenni, hanem lehet valaki keresztény is, hogy mégis megdöbbenjen a pogányságnak attól a kultuszától, amely előnti ezt a barbár világot. Mostanig ideges borzongással olvastuk és hallottuk, hogy Németországban napról-napra jobban szaporodik a pogányok száma, akik természetében elvetik az Új Testamentumot és nem hisznek csak az ősi pogányságban. Beteges tünet ez, amit nem is hittünk volna sohasem. Nem hittük volna, hogy kereszténység alapvető dogmái, amelyek egyetlenségül zsidó eredetűek, szintén a „megszentelt” tárgyai lesznek a modern emberiségben. Objektíve megállapíthatjuk, hogy ez a pogány kultusz sokkal szomorúbb, mint például a szovjet vallás-ellenessége. Sokkal rosszabb, mert a tagadásból, lehet idővel egy merész lendülettel — hívés. De amikor a régi szereteten alapuló vallás helyébe egy új vallást hirdetnek, amely a világot emeli a legmagasabb emberi jószágjáról, ez nagyon, de nagyon szomorú.

Ez történik most Németországban és hajlékony részleteket közölnek naponta a nélapok azokról a szektákról, amelyek szaporodnak naponta és éjszakai „istentisztelet” hódolnak a régi pogány bálványok-

Sajnos ez az epidémia nem áll meg a né-

met határnál sem. Alig néhány nappal ezelőtt a romániai rendőrség megállapította, hogy százok lakta helyeken, titkos éjszakai összejöveteleken új szekta hódol az új örületnek és szolgálja követi azokat a romboló, minden józanságot meghazudtoló és tagadó formákat, amelyeknek klisséit Németországban, vagyis szabatosabban, a Harmadik Birodalomban agyaltak ki, beteg idegzetű, furcsa ösztönű emberek.

De hírek jönnek az ókirályságból is. Ez — ha lehet — ezek még megdöbbentőbbek. Mert itt már nem is németekről van szó. Hanem románokról.

Illetőleg legyünk itt is szabatosabbak. Nem a románok, hanem a román antiszemita machinációja ez. Azt akarják, hogy a görögkeleti egyház rituáléiból rekesszék ki az ótestamentumbeli vonatkozásokat. De ez lépten-nyomon elháríthatatlan akadályokba ütközik, mert ha ezt valóban akarnák, úgy rájönnének arra, hogy át kellene alakítani az egész ortodox keresztény liturgiát is. Hogy csak egyetlen példát említsünk: a görögkeleti esketési szertartásnál, a pap ezeket mondja az új párnak: „Te vőlegény, légy dicső, mint Ábrahám, erős, mint Izsák és szaporodj mint Jákob és te menyasszony légy dicső, mint Sára, vidám mint Rebeka és sokasodj mint Ráchel.”

Vajjon hogyan lehet ezt kiküszöbölni; kérdezzük? Évezredek hitet, megszokást, vérré vált világnézetet, akarnak az új reformerek megváltoztatni? Hogyan? Valahogy így talán: Te vőlegény légy dicső, mint Hitler, erős, mint Göbbels, szaporodj, mint a német fegyverek; és te menyasszony légy dicső, mint Göring és vidám, egy részeg rohamosztagos és sokasodj, mint Roehm... Így is legyen...

Molnár és Moser
kölnviz
Legtartósabb illat! Üdítő hatás!

Milyen a mexikói zsidók helyzete?

Nekünk zsidóknak nagyon messzire kell lásson a szemünk. Egyszerre kell „mészszilátók”, legyünk és „közellátók”. Mert látunk kell és éreznünk, ha valahol a Sárgatenger partján baj van zsidó tesvéreinkkel, de nem hagyhat hidegen az sem bennünket, ha mexikói testvéreinkről hallunk hírt. Meg kell lássuk azt, ha valamelyik kis erdőnyi, vagy ruszin faluban baj van velünk, de a távoli horizontokat is át kell fogja szemünk és főleg-fel kell fogja szívünk érzékeny membránja.

Most Mexikóról legyen szó. Mexikóról, az aztékek kincses birodalmáról, ahol jelenleg harmincezer zsidó lakik. Ezek a zsidók már beleélték magukat az ottani viszonyokba és anyagi helyzetük elég kielégítő. Van két zsidó népbankuk és vagy husz szövetségetük, amelyek foglalkozásuk szerint támogatják egybe a zsidókat. A kulturális éle-

Barátságatlan időben

NIVEA-CREME

LEI 16.00 - 72.00

Jehiel rabbi halála

Elérkezett az engesztelés napja. Jehiel ágyában feküdt, inaköpenyébe burkolva az imaházba vezető ajtó nyitva volt, hallja az istentiszteletet. Ereje már már fogytán volt, hogy ülni se tudott: megkísérelte, erőlenül hanyatlott vissza hátra. De midőn ahhoz az imához érték, amelyet hajdanában a főpap mondott el a jeruzsálemi templom szentélyében, emberfeletti erővel fölkel az ágyból, szolgáját hívva megparancsolta neki, hogy mosdassa meg és öltöztesse föl. Ereje visszatért, mint a szél, a történet volna.

Megüzenté az előimádkozónak, hogy akkor kezdje meg az imát, ha ő, Jehiel jelen lesz. Azután megparancsolta szolgájának, hogy hozza el imapolcának fiókjából a zsákot, amelyben annyszor vitte hiányos könyörgéseit a könyörületesség kapujáig. Ezek után mindenkit kiküldött szobájából, még Ezrielt is és jelt adott az imádkozására.

A lángnyelvekkel itta fel Jehiel életének s öntudatának utolsó cseppjeit. Késztette izzott, mint a tüzcsap és a ruha keresztül is úgy égetett, mint a tűz. Lágyan és egész teste mintha levegőben lebegt volna. De az a hatalmas vágy, hogy megismerje, utoljára szolgálja az Urat és kapcsolódjék az istenséghez, erőteljesen neki, hogy az asztal szélébe fogódz-

kodva, meg tudjon állni a lábán. De az asztal maga is forró lánggá vált hamarosan és vele együtt lebegett az űrben. A benne lángoló hőség megolvasztotta egész öntudatát. Csak egy gondolata maradt: nem szabad elengednie a zsákot, mert valami nagyon fontosat visz benne, értékes kincseket, amelyeket reá bízta, tehát ő felelős értük! Így kezdődött benne a tudatos a tudatalattival, mint szél a nappal, amikor őszi viharok idején a nyár összetalálkozik a télel. És különös: a hőség, amelyet érzett, nem melegítette; jeges szél borzongatta, egész teste remegett a hidegtől.

Egyszerre csak úgy érzi, hogy hóborította rengeteg térség közepén áll. Vállán batyut cipel, anyja odahaza betegen fekszik és ő élelemmel megrakodva igyekszik hazafelé. A hóvihar minden csontját átjárja, letépi testéről a könnyű kabátot, lekapta fejéről a sapkát. Azután eltűnik a hó és az ég cserepei hevernek Jehiel lábai előtt. Ezekből a cserepekből szörnyű üvöltések közepette hatalmas szél fúj. Az ég mérhetetlen hőtömegei lepleződnek le szemei előtt: valóban látja őket. Olyanok, mint a fagyott tűz: maga a hó is szinte lángol.

— Lehetséges, hogy megfagy a tűz? — kérdezi magát Jehiel és fölébred.

A nyitott ajtón keresztül hallja az előimádkozó hangját:

„...és a főpapok és a nép a templom udvarán álltak. És amint meghallották a főpap ajkáról tisztaságban és szentségben elszállani Isten tiszteletreméltó és féltelmes nevét, arca borultak és így szóltak: — Dicséretessék az Ő királyságának hatalma most és

mindörökké!”

Csak most értette meg Jehiel teljesen, hogy voltaképpen hol van: istentiszteleten a jeruzsálemi templomban. Ime, itt a főpap, fehér ornátusban: öltözete az ég apró darabkáiból áll, fagyott tüzből, örök hóból! Így lépdel istentiszteletre a szentek szentjébe.

— De hiszen akkor meg kell hajolnom, a földre kell borulnom! — jut eszébe Jehielnek. Megteszi, de a föld oly mély, oly messze van, hogy nem éri el! Végre arca bukik, arca megérinti az ég darabkáit, belehullik a hideg tűzbe, az örök hóba: ez a templom előtere! Ezernyi lélek tolong itt, akárcsak Sinai hegyénél, amikor Izrael a Tant kapta Istentől. „Ez jó előjel” suhan át Jehiel fején. „Isten meg fogja bocsátani bűneinket, mert nagyon sok havat látok!” Így még utoljára is mélyes ember örömet érez.

De hamarosan újból jeges szél borzongatja végig testét, tüzes harapófogókkal nyúlva felé. Jehiel már nem is érzi tagjait, lelke már elvált testi énjétől és a gondolat szárnyain bárhová eljut. De még mindig ott áll a végtelen hómezőn, egészen egyedül. A templomból kiszűrődő ének egyre távolabbról hangzik, nagy messzeségből hall Jehiel gyengén elszálló hangot: „...és a főpapok és a nép...” — most már egészen egyedül van a végtelenségben. Újból batyujáért aggodízik: „Hol is van vajon a zsák? Hogy menjek haza anyámhoz nélküle? Hiszen abban viszem a zsidók imáit, reám bízta őket, hogy vigyem haza anyámnak!” ...Eltökélt, hogy nem hagyja el a zsákot a leghevesebb viharban sem, megküzd a széllel és

POPPER SPORT

áthelyezve

ORADEA
Bul. Reg. Ferd. 10

Stern-palotába

ORADEA
Bul. Reg. Ferd. 10

tük is megfelelően szervezett és népi alapokra helyezkedett. Nemrégiben rakták le egy zsidó iskola alapköveit, amelyet már a jövő esztendőben megfelelő osztályokkal bővítenek és már megkapta a nyilvánossági jogot is. Az oktatás nyelve a spanyol, de jiddisül és héberül is tanítanak benne. A mekikói zsidóknak van állandó színházuk is. Tíz zsidó író él ott és egyetlen zsidó ujság is megjelenik a „Der Weg.“

Jelenleg teljes bevándorlási tilalom van és még az ottlakó zsidóknak is nehéz, hogy hozzátartozóikat bevigyük az országba. Remélik hogy rövidesen új bevándorlási törvény lép életbe, mely enyhítéseket fog tartalmazni. Az antiszemita „aranyingesek“ propagandája elég erős, akiknek az élén Rodriguez volt elnök áll. A zsidó lakosságnak azonban a jelenlegi elnökhöz megfelelő bizalma van és biznak abban, hogy Cardenas elnök megvédi őket, minden esetleges támadástól, amely az „aranyingesek“ részéről esetleg fenyegetné őket.

A németek „szomorú helyzete“ Litvániában és a német zsidók jogfosztása

A nürnbergi „színházi eseményre“ ismét vissza kell térjünk. Vissza azért mert nem lehet egy könnyen napirendre térni afelett, hogy miképpen öltek meg beteg agyu, sexuálisan abberált, szadista „birodalmi képviselők“ ötszázezer embert lelkileg és milyen emberfeletti gunnyal és gonoszszággal tettek lehetetlenné ötszázezernyi kulturem-

bert, csak azért, mert a szerencsétlenek zsidóknak születtek.

És a nürnbergi „színház“ egynehány páholyában diplomaták ültek. Külföldi hatalmak képviselői. Nem voltak ott sokan, a nagyhatalmak reprezentáns nagykövetei hiányoztak de mégis voltak néhányan. Hallgatták Hitler bombasztikus szövegeit és végignézték, amint „egyhangulag“ megszavazták a zsidóellenes törvényeket. A zsidók polgárjogainak halálos ítéletét némán hallgatták végig. De mit is tehettek volna egyebet? Hallgattak csak akkor döbrentek meg, amikor ugyanaz a Hitler, aki saját országának félmillió polgárát meggyalázta, felemelte tiltakozását a litvániai németiség elnyomása ellen. Ez a panasz — Hitler szerint — olyan következményekkel járhat, amely idővel kellemetlen lehet a Népszövetségre. Tehát az egyik percben gyűlölet és jogfosztás a zsidók ellen, a másikkal szemben pedig a németül érző állampolgárok ellen, utána tiltakozás az „elnyomás“ ellen.

A diplomaták, akik ezt végighallgatták és a gondolkodó milliók, akik a zsidók által feltalált Herz-hullámokon keresztül hallották a rádióban, meg kellett döbbenjenek, eme illogikus és fejetetejére állított népbolondítás. Hát már nincsen logika? Hát már megszűnt a józan ész uralma az emberiség felett? Eddig még lehetett a német kormányköröknek tiltakozni az ellen, hogy a „zsidó világsajtó“ embertelen jogfosztásról beszélt. De most már nem lehet tagadni. Hiszen Hitler mondotta és a törvények bizonyítják, hogy minden hirdetés, minden támadás, amely a német barbarizmust illetve százszorosra jogos volt.

minden erejével azon lesz, hogy a vállán vitt batyúval együtt célhoz érjen.

A vihar egyre fokozódik. Valóságos ciklon kerekedett, a rengeteg fehér hó úgy közeledett feléje, mint egy hatalmas hullám, hogy elnyelje. Jehielnek nincs már ereje. Mozdulatlanul fekszik a havon. A vihar úgy veszi körül, mint éhes farkasok csordája, az ordások szét akarják tépni — és oly hosszú még az út hazáig! „O, Uram, Teremtőm, honnan jön vajjon a segítség? néz körül kétségbeesetten. Es ekkor, a tobzó hóviharból kilép valaki és feléje közeledik. Ki az ott? Jehiel szeme már zavaros. Ki lehet vajjon?...

Egy feketébe burkolt alak közeledik a hómezőn, járása oly könnyű, hogy alig érinti a havat. Ismerősnek tetszik neki, látta már valamikor: „Nem Matronitha ez, akiről a szent Sohar azt mondja, hogy a jámborok lelkét hazaviszi atyjukhoz? De hiszen akkor le kell borulnom előtte!“ — és lerokkad.

Valaki kézenfogta, fölemelte és magával vitte...

Ugy találták a tóraszekrény előtt, arcán fekve. Keze görcsösen markolta a zsákot. A lélek még nem hagyta el testét. Minden erejét megfeszítette, hogy ne haljon meg az engesztelónapi záróima előtt, úgyhogy még magával vihesse hívei kéréseit.

Lefektették az ágyára. Arca nyugodt volt és úgy világított, mint a láng, nagy szemei tágranyiltak. Egész lényéből valami földöntúli tökéletesség sugárzott. Nem látszott rajta halálküzdelem, valahová messze nézett, egy másik világba. Vonásai se szenvedést, se örömet nem fejeztek ki, csak valami nagy megtisztulás és komoly csodálkozás látszott

rajtuk. Így feküdt a záróima kezdetéig.

Akkor állt be a haláltusa. Az idegen vándorok nyomban láncot képeztek ágya körül és senkit sem engedtek közelébe. Köntösbe és imakönyvbe burkolva, az imaházban álló előimádkozóval együtt, még egyszer az emlékezetébe idézték a haldoklónak Isten egyedülvalóságát. „Egyetlen Ő és félfoghatatlan. Végtelen és nincs befejezés az Ő vége számára. Ő az eleje mindannak, ami teremtett és kezdetének nincs kezdete.“

Amikor sötétedni kezdett, elmondták egyszer: „Halljad Izrael, az Örökkévaló, a mi Istenünk, az Örökkévaló egyetlenegy.“ Azután háromszor: „Dicsértessék az Ő királyságának hatalma most és mindörökké.“ Majd hétszer: „Az örökkévaló az Isten!“ Végül egyszer: „Az Örökkévaló Király, az Örökkévaló Király volt az Örökkévaló Király lesz most és mindörökké!“

Amikor az első csillag feltűnt az égen, megfújták a kos szarvából készült kiürtöt, annak jeléül, hogy ősapáink, Ábrahám, Izsák és Jákob pásztorok voltak, annak jeléül és annak emlékére, hogy Ábrahám az Urral szövetséget kötött az oltár előtt. És annak a napnak emlékére, amikor az Isten fölmentje föl fog kelni, hogy fészabadiítsa a világot és a halottak örökre életre kelnek sirjukból.

Az engesztelés napja végetért és Rabbi Reb Jehiel nem volt már az éiök sorában. És úgy beszéltek róla, mint valamikor Henoch caddikról: „Nincs itt, Isten magához vette.“

Egész éjjel robogtak a kocsik, mert hamar elterjedt az ijesztő hír: „A szent pa-

Mondott Hitler még egyebet is. Azt hazudta, hogy ezentúl a zsidók lelki töseget találják, hogy saját népi életüket kiéljék. Ott területén tehetik ezt meg további életüknek, amelyet sehol másutt nem kaphatnak meg, csak a Rajnától az osztrák határig. Igen meg is tehetnék, ha nem állítanának elibük milliónyi akadályt. Ha nem lennének rájuk gonoszok és orvul a mindenre kész SA. legények, akik naponta igyekeznek majd tetézni a jogtalanságot, igyekeznek gazdaságilag végleg tönkretenni a német zsidóságot és kell rettentően igaztalan vádakkal illetni mint tömeget és mint egyéneket egyaránt.

Akárhogy is, bármennyire igyekeznek azonban Hitlerék a sárga földig megaláztatni és emberi méltóságukban meggyalázni a zsidóságot, végeredményben a szegény teljessé rájuk hárul majd. Mert micsoda nép az, amely hatvan millió tömegeit arra igyekszik beállítani, hogy félmilliónyi védtelen ember veti rá magát. Félmillió szerencsétlen emberre, akik közül százezernyi szerencsétlen gyermek és politikával sohasem foglalkozó nő van. Egy ilyen többség önmaga fejére hozza a szegényt, amikor egy olyan hadjáratot folytat, amely a legszomorubb és legvértesebb lapja lesz századunk történelmének.

SZÖVET

szükségletét szerezze be
bizalommal

HAVAS & GRÜNFELD

posztónagyáruházában
Oradea, Piața Regina Maria

ENGROS! DETAIL

Legfinomabb minőségek!
Legolcsóbb árak!

pot behívták a legfelsőbb gyülekezetbe és elmult az engesztelés napjával együtt. Es megindult az áradat az egész környékre, mert a „zsoltarost“ mindenütt ismerték és tisztelték. Aki még éjszaka elérhette a városrost, ugyancsak sietett, mert tudták, hogy temetés hamarosan meglesz. És akik előttek, igazi gyászoló gyülekezetet alkottak, ők voltak a rabbi legközelebbi hozzátartozói, ő értük élt.

Másnap reggel megrekedtek a kocsik városban és az utca csak úgy feketélt sok embertől. De senki sem sirt, senki nem gyászolt. Mert a rabbi, reb Jehiel meghagyta végrendeletében, hogy senki ne sirjon, ne gyászoljon a sirjánál, ne is mondjanak szónoklatokat, ellenben a vallás előírta töltetés alatt üljenek össze az imaházban és mondjanak zsoltaárokat.

Végrendeletében mindenkitől bocsánatot kért a rabbi, akit tudtán kívül esetleg megbántott, vagy akivel szemben igazságtalan volt; bocsássonak meg neki éppúgy, mint ahogy ő tiszta szívből megbocsájt mindenkinek. Azután meghagyta, hogy temetésén szer dobják ki a koporsóból, mindenkor szavakkal: „Lelkem üdvéért, bünbocsánat vétkemért!“ Ezenkívül azt is elrendelte, hogy koporsóját elsősorban a szegények kövessék, mert azok voltak legközelebbi hozzátartozói. Rájuk hagyta ingeit és ágyneműit ruháit ellenben öreg szolgájára reb Eziel adták el és a befolyó összegből helyezték az öreg szolgáját méltó módon az aggok házában. Mindenki szeretettel és tisztelettel követték feléje, mert Eziel becsületes ember

Ahol fakéregből sütik a kenyeret...

Végig Verchovinán, — a zsidó szenvedések nyomában

Ez a ruszin vidék már akkor tele volt mérhetetlen fájdalommal, szenvedésekkel, amikor a világ még a „béke aranykorát“ élte. Verchovina már akkor fogalom volt, amikor a nyomor, munkanélküliség és gazdasági világválság még nem volt valóság, csak gazdaságtani szakkifejezés. Verchovina nyomor göi már évtizedekkel ezelőtt kenyérért kiáltottak... És azóta az egész világ Verchovina lett, Verchovina pedig még mélyebbre zuhant, hogy betartsa továbbra is a tisztaságot. Ruszinszónak ez a szomorú sávja, amely már megcsufol minden fantáziát és gunyt üz még azzal a szóval is, hogy EMBER...

Lieber Herr, ech, chab noch hájnt gur-nist gegessen“

Ez az ismerős refrén köszönti az embert már Chuston is, ahová már eljut Verchovina riadt életének előszele. Apró, rongyokba burkolt, pajeszos gyermekek nyújtják felénk kezüket, akikre csak rá kell nézni és látszik, hogy igazat mondanak. Szinte lehetetlen végiggondolni, hogy egyszer ezek az emberpalánták meg fognak nőni, hogy az ucca gyéren hulló alamizsnái férfivé érleli őket. És ha igen? Ha sikerül? Ha már megnőnek, mi vár akkor rájuk... Menjünk végig Verchovina akármelyik faluján, nyissunk be akármelyik lakásának ajtaján, ugyanazt látjuk mindenütt: *vergődés...*

A visszavágyott múlt.

Az idősebb generáció még élénken emlékszik a háboru előtti hirhedt Egan-féle kormány-kirendeltség munkájára, amely arra lett volna hivatva, hogy orvosolja a verchovinai égő sebeket. De ennek a bizottságnak a munkája is a régi módszer szerint folyt le. Ha nem tudtak segíteni, illetve nem akartak áldozatot hozni a szegénység enyhítésére, az elkeseredett szegénységnek bün-

Házát a hitközségre hagyta azzal, hogy iskola legyen belőle a község fiatalosága számára.

A rabbi utolsó akaratát nem hajtották teljesen végre. Nem dobták ki tetemét hétszer a koporsóból, ahogy ő kívánta. A kis cipész, akit eddig mindenki csendes és szerény embernek ismert, nagyon hevesen ellenkezett: „Megtiltom! A törvény értelmében az ember nem csinálhat magából gonosztevőt és mi mindnyájan tanuid vagyunk rabbi Jehiel, hogy igaz ember vagy.“

Igy azután az idegenek a rabbi tetemét a zsidó szokásoknak megfelelően hét szalma kötegre fektették a földre és gyetryát gyujtottak feje fölé. De nem fekete kendővel terítették le, mint általában szokás, hanem saját palástjával. Mert nem akarták, hogy olyasvalami érintse testét, ami nem volt az övé.

A holttestet új deszkára fektették, amelyet az éjszaka folyamán gyalultak, mert használatlanak kellett lennie és megmosdatták a halottat. Közben hangosan kiáltottak: „Tiszta! Tiszta! Tiszta!“ Amikor a kiáltásokat az imaházban meghallották, az ott és az uccán tolongó nép is velük kiáltott: „Tiszta! Tiszta! Tiszta!“

Azután ráadták a halottas ruhát, amelyet a zsolttárosegyet szabótagjai új vászonból varrtak, zsolttármormolás közben, majd beburkolták köntösébe és imaköpenyébe. A koporsót abból az asztalból gyalulták, amelynél annyi ideig ült, tanított és étkezett. Mert az asztal volt Jehiel oltára. A koporsó azonban csak egy alsó és két oldalsó desz-

bakot teremtettek: *Mindennek a zsidók az okai! Kenyeret ugyan nem adhattak, de egy kis cirkszt azt szívesen. Hadd vérezzenek el a zsidók a porondon. És elvéreztek. A ruszin nincstelent nem segítettek ugyan fel, de sikerült a zsidókat is arra az állati színvonalra süllyeszteni, mint amelyben a türelmes ruszin sinylődött.*

— „Oh azok az idők!“ — sóhajtja egy megrokkant aggastyán, aki azonban nem több negyvenévesnél. — „Amikor még ifjú voltam“ — folytatja jiddisül — *asztalunkon mindennapos volt a krumpli, máléiszt, káposzta és paszuly. Volt idő, amikor még kecsketej is került a bögrébe. És ha eljött a sabbesz, a módosabbak még heringet is tudtak szerezni asztalukra — és higye el — mein Herr — hogy talán még hust is...“*

Mint hogy nem csóválom hitetlenül a fejemet és elhiszem az öreg „fantasztikus“ meséit, tovább beszél:

„...Volt idő uram, hogy buza, vagy rozskenyeret is be tudtunk szerezni szombatra...“

Az aggastyán arcán apró könnyecsek hullanak le. Talán a szemei rosszak, talán az emlékezés indította meg ennyire.

A világ urai.

Hirtelen az jut eszünkbe, hogy vajjon tudják-e ezek a meggyötört zsidó páriák, hogy Hitler, Gajda, Cuza és a többiek, őket, bennünket, zsidókat tartanak a világ urainak és elnyomóinak. Őt, Heimovits Suemet, a kinek könnyek szöknek fáradt szemeibe, ha az elmúlt idők heringjére gondol.

Megkérdezzük tőle: — „Teudja-e reb Heimovits, hogy az antiszemita azt állítja, hogy a zsidók varlik a földi javakat és mi vagyunk a világ urai?...“

Az aggastyán fátyolos szemeit ránc emeli és tekintete érthetetlenül mered felénk. Hosszu ideig tart, míg megérti kérdésünket. Aztán csak ennyit mond:

kából állt. Befektették a holttestet és leterítették fehér atlaszköpenyével, amelyben egy sokszor üdvözölte a szombatot. Átvitték az imaházba, ahol az egész gyülekezet, helybeliek, mint idegenek zsolttárokot olvastak. És hogy senki ne érhesen hozzá a koporsóhoz, aki nem tiszta és nem méltó rá, az idegen vándorok sűrű láncot képeztek körülötte és senkit sem engedtek közelébe.

Felemelték a koporsót és hétszer körüljárták vele a tóraszekrényt, közben elénekeltek azt a dalt, amelyet a vezeklés szombatját, étkezésnél énekeltek: „Örvendeztem, midőn hírül hozták, hogy beköltözünk Isten házába...“

Amidőn a nép, amelyért Jehiel annyit tett, meglátta a koporsót a halottal, hangos sirás és jajveszékés keletkezett: „Kire hagysz bennünket rabbi?“ De az ismeretlen kis cipész felkiáltott:

— Hát szabad sirni, amikor a tóraszekrényt járjuk körül?

Erre elszégyelltek magukat és abbahagyták a sirást.

A vándorok fölemelték a koporsót és kivitték a temetőbe. És minden úgy történt, ahogy a rabbi kívánta: a szegények, a nyomorékok, az ütődöttek mentek mindjárt a koporsó után és így kiáltottak:

— Az igazság jár előtte! Azután következett a nép.

A sirt olyan helyen ásták, ahol jobbra-balra hat rőnyire nem feküdt halott, hogy semmi tisztátalan ne legyen a rabi közelében. A sirt ott volt, ahova a szegényeket és elhagyottakat temették: így kívánta Jehiel.

A halott száját és szemét a vállas elő-

KÖVESSE PONTOSAN
ezt az utasítást,
ugyszólván az egyik napról a másikra
természe es, bájos arcszint
fog elérni!

Sokezer kedves, hamvas arcbrű nőt lát az ember ma-napság, akik ezt a leányos, üde arcszint egy egyszerű szépségápolási szabálynak köszönhetik. Egyetlen hétig próbálja csak meg ezt a módot. Szerfölött meg lesz lepve az eredményen, mert simább, sokkal frisebb, üdébb lesz arca, mint a többi nőnek.

Szabály: Estéknél mossa arcát a LETON szappan krémszerű hobzával. E gyengéden ható krémes habot hagyja arcán néhány másodpercig. Utána öblitse le bő melegvízzel, majd közvetlenül hidegvízzel. Ez az egész! Másnap reggel friss, bárszonyosan üde arc fogja a tükörben mosolyogva üdvözölni.

Ez az eredmény a LETON szappannal érhető el, mely szaküzletekben 22 leiert beszerezhető.

LETON
SZAPPAN

Kapható:

gyógyszertárban, drogeriában és illatszertárban, valamint a tóraktárban Pariumeria Royal Oradea Daspassage

— „Uram, csak hadd jönnének el azok ide...“

Itt nincs helye az érveknek, a brilliáns okfejtéseknek, a tények és az öreg halk szavai mindent összemorzsolnak: hadd jöjjenek el azok ide...

A verchovinai hegyek közt.

Hogy hol járunk éppen? A falvak és emberek nevei elmosódnak. Csak egy kiáltó élmény van: az éhség. *Fiatalok és öregek, asszonyok és lányok ténteregnek a göröngyös uccákon, országutakon minden eredmény és cél nélkül. Azaz, hogy éppen most várnak valamit. Már napok óta késik hatósági segítségképpen a mállészállomány érkezése. Ezt*

írásainak megfelelően befedték egy használatlan cserépedény darabjaival. Mert be kell fedni a szemeket, amelyek rosszat láttak és a száját, amely rosszat beszélt. És leeresztették a földbe, fejét keletnek fordítva, Jeruzsálem felé.

A zsákot pedig, amelyben utolsó erejével is elvitte Izrael könyörgését az irgalom kapujába, beletették sírjába: tegyen róla tanúságot a legfelsőbb törvényszék előtt, hogy rabbi Jehiel becsületesen és tökéletesen teljesítette kötelességét.

Ami mulandó volt benne ilymódon átadták a földnek és betemették a sirt. És az egész gyülekezet megszakgatta ruháját és dicsérte Isten nevét.

De még mielőtt behantolták volna a sirt, számtalan fehér cádula repült bele és úgy befödtek a halottat, mint a hópelyhek. Még utoljára is rábizták kívánságaikat, hogy vigye el őket az irgalom kapujába.

A rabbi temetéséről hazaigyekvő gyülekezet elzárva találta az utat. Akkor kezdtek az első vasutat építeni. Keserves sóhajokkal látták a közelgő veszélyt. A fuvarosok ugyan azt mondták, hogy ez az új dolog nem lesz maradandó, de mások így szóltak:

— Uj világ van keletkezőben: ki tudja, méltó lesz-e arra, hogy ilyen igaz ember szüllessék benne.

Egyikük pedig így szólt:

— Én nem félek: minden nemzedék meghozza a maga igaz fiát! Mert azt mondja az Irás: „Sosem fog egy igaz ember hiányozni a földön!“

várja apraja-nagyja. A „megváltó“ mále szállítmányt, amelyből alig jut egy-egy szárnáramra valami, de mégis mintha a boldogságot és örök megnyugvást jelentené. De mi történik addig, amíg nem jön a mále és az tán, mikor már elfogyott? Mit esznek mégis nap-nap után?

Egy felismerhetetlen fekete masszát, amelyet a régi szokás szerint kenyérnek neveznek. Legalább ehelyett eszik.

— „Miből sütik ezt“ — kérdem és nem ellepezní megindultságom.

— „Fakéregből kérem,“ — válaszolják. „A fakérget örölkük meg és ezt gyurjuk kenyérré.“

Kutatok gondolataimban, de nem jövök rá, hogy a fakéregről a tudósok kimatatták-e már, hogy mennyi a vitamin és kalória tartalma. Ezt eszik a verchovinai zsidók.

Felmegyünk az egyik hegyre. A zabot éppen most vágiák. Szakállas zsidók, ruszin legények, parókás zsidóasszonyok, piroskendős parasztlányok békésen aratnak együtt. Másutt már a cséplés folyik. Igy csépeltek az őskorban is. Hosszu husángszerű ruddal addig verik a zabot, amíg kijön a magja. Lassu munka, de nem baj, nem sürgős. Van idő bőven. Ha kész lesznek újra ölbe rakhatják kezeiket.

Délelött 11 óra. Ujra benytünk egy zsidó házba. Hideg a tüzhely. Várják haza a családfenntartót, aki csak szürkületkor jön és talán majd hoz egy kis krumplit, vagy paszulyt. Akkor lesz reggeli, ebéd, vacsora egyszerre.

Aki előtt nincsenek titkok...

Schermann Rafael, a röntgenszemű ember rejtélyes zsidó írásokat fejtett meg Cernaufiban

Schermann Rafael, a világhírű grafológus, legutóbb Csernovitzban járt, ahol dr. Gutherz hitközségi előljáró vendége volt. A venréglátó meghívta dr. Mark és dr. Ben Zion Katz a hitközség főrabbiit, hogy őket Schermann csodálatos képességeivel megismertesse.

A három rendkívüli férfinak a találkozás hosszú tudományos és vallási vitával kezdődött. Filozófia, Talmud és Kabbala váltakozva kerültek szőnyegre.

Schermann Rafael, a chéder egykori növendéke, valósággal meglepte a rabbiakat, akik titokban azért jelentek meg, hogy a híres grafológust leleplezzék. Schermann az első titkot megnyerte. Szellemi tornán levezgázott. A rabbi azonban nem hagyta annyiban. Mikor a vita leghevesebben forrt, Katz rabbi hirtelen két okmányt huzott elő a zsebéből. Régi, gyűrött, fakó írások voltak, a csernovici hitközség levéltárából... Ime, kedves mester — szolt szkeptikus mosollyal a rabbi — most módjában van, hogy bizonyosságot tegyen az önben lakozó isteni sugalomról. Ha meg tudja fejteni ennek a két kézírásnak a titkát, akkor szívesen hiszek az ön képességeiben. A vallás amugy is tele van misztikus meglepetésekkel; vajjon miért ne hihetne egy rabbi abban is, hogy Isten az egyik halandót emberfeletti képességekkel ruházta fel?...

Schermann átvette a két okmányt. Körülbelül egy percig merev tekintettel meredt az írásra. A jelenlevők, mintegy megbüvölve, feszült várakozásban ültek, a levegő fojtott izgalommal volt telítve.

Egyszerre csak a mester az első okmány felé nyul leteszi az asztalra és így szolt:

— Még nagyon fiatal volt az a férfi, akitől ez az írás származik. Akkor is fiatal volt még, amikor meghalt. Zseni volt. Olyan éles volt a gondolkozása, hogy ilyen tudós elmét ritkán talál. Ha egészen kifejldhetett volna, korának egyik legnagyobb lángelméje lett volna belőle. De

Lakodalom Verchovinában

Hrabovnik felé szekerek zötyögnek. Vidám jiddis nóták csengenek füllünkbe. Verchovinai utunk alkalmával most lepődünk meg először. Erre is ismerik még a nótaszót? Itt is mosolyra tudnak még nyílni az ajkak?

Lakodalomra igyekeznek a nótázó emberek. Még pedig olyan lakodalomra, ahol kilátás van arra, hogy kaláccsal, hussal és borral vendégelik meg őket. „Gazdag“ apa adja férjhez leányát. 4000 korona a hozomány, azonkívül három kecske és szobakonyha butor. Nem mindennap fordul elő ilyen esemény a koldussegény Verchovinán; nagy is a hire.

Sok nép gyült össze a lakodalmas házba. A menyasszony arca sűrű fátyollal borított — és még sohasem látta jövendőbeli urát, akivel rövidesen örök életre tartó frigyvet köt. Az ifju vőlegény is csak akkor fog futó pillantást vetni hitvesére, amikor a chüpe alatt egy kissé felbillentik majd a leomló fátylat.

Ezek még a szerencsésebbek közé tartoznak. Az élet startját zsiros falatokkal, édes italokkal és három kecskével kezdik. Az első években lesz még mit aprítani a fejbe, a kecsketejbe...

Szomoru verchovinai vándorlásaink közben ez a hrabovniki lakodalom volt az egyetlen, amely a jövő biztató ígéreteként rémlett.

(R. S.)

gyenge idegzetű férfi volt. Állandóan aggódtak az életéért. Arcát barázdák szánották fel és szenvedés, fájdalom tükröződött rajta. Rendkívül élesen gondolkozott, de gondolatait nem tudta teljesen koncentrálni. Rövid, velős feleleteket adott. Ha lendületbe jött, akkor teste vonaglott. Különösen feltűnő volt a tekintete. Keskeny arcán olyan szemek ültek, mint a sasé...

Kiktől származnak a rejtélyes írások?

Az írásmagyarázat véget ért. Katz rabbi, aki elbűvölten hallgatta a mester szavait, lázas izgalommal felugrott helyéről:

— Pompás, csodálatos! Ime, halljátok kiknek a kezéből származnak ezek az írások: Az első okmányt Rabbi Moses Hersch Heller írta. Bukacovcén volt rabbi és 163 év előtt halt meg. Fiatalon, Harminckilenc éves korában szállt sirba. Rabbi Heller hatalmas alkotásokat hagyott hátra, melyek a Talmudról, Maimonidesről és más autorokról szólnak. Bámulni kell, hogyan írhattott valaki ilyen fiatalon ilyen munkákat. Nemcsak ma, de akkor is csoda volt az, mikor még több zsidó tudással rendelkeztek az emberek. Akkor is kevesen vetekedtek volna vele. A stanislai Rabbi Leibis Horovitz, aki a mestere volt, azt írta róla, hogy ezer tanítvány közül ő volt a legkülönb. Csak nem tudta a talmudi és kabbalisztikus irányokat összhangba hozni, igazodott a kettő között. Azt is írta róla mester, hogy a vita hevében szeméi vért izzadtak és beteg volt, akinek minden évben üdülőhelyre kellett mennie gyógyulásért.

Ezután a másik okmányt vette fel a rabbi.

— Ezt pedig Rabbi Mayer Arak írta, aki Jaslovicban, majd Bucacban működött, a háboru idején Bécsben, végül Tarnovban élt. Korunk egyik legnagyobb talmudistája volt. Jellemzte, hogy mély tudása ellenére igen röviden fejezte ki magát és sokszor aggódtott, hogy nem fogják megérteni. Rabbi Arak is gyengélkedő volt és való az is, hogy mélyen árkolt és szomoru kifejezésű arcán feltűntek hatalmas sasszemek.

A csodálkozás elültével a két rabbi okiratot vett fel arról, amit tapasztalt. Az írást Rabbi Katz igen meleg ajánló sorokkal látta el és szívélyesen nyújtotta át Schermannnak, aki ilyen diadalt aratott...

3 kell a klsbabának finiópor, krém, szappan

de az *Höfen*
legyen.

GYAPJUIPAR R. T. TIMIȘOARA

2000 alkalmazott. — Gyártja a legfinomabb női- és férfiszövet-
ujdonságokat, a legmodernebb kötött és kötszövött cikkeket,
fonalat, szállagot a legolcsóbb áron.

Fiókok és eladási helyek (Serilana r. 1.)
az ország összes nagyobb városaiban

HIREK

A „Népünk“ cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5696

כתיבה והתימה טובה

Boldog újvet kíván előfizetőinek és olvasóinak a „Népünk“ szerkesztősége és kiadóhatala.

Péntek: Elul 29. Szept. 27. ערב ר"ה תרצ"ו
Szombat: Tisri 1. Szept. 28. א' דראש השנה
(Rosch Has. első nap)
Vasárnap: Tisri 2. Szept. 29. ב' דראש השנה
(Rosch Has. 2-ik nap) (Taslich)

Ünnep kezdete:

üzlet bezárás 6'05
gyertyagyújtás 6'10
Istentisztelet kezdete 6'15
Ünnep befejezése 7'10

Hétfő: Tisri 3. Szept. 30. צום גדלי'
(Gedolja böjt)

Szombat: Tisri 8. Okt. 5. שבת תשובה

Heti szidra: האזינו

Heti haftora: שובה ישראל

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5'55
gyertyagyújtás 6'00
Istentisztelet kezdete 6'05.
Szombat befejezése 7'00.

Vasárnap: Tisri 9. Okt. 6. ערב יום הכפורים

Hétfő: Tisri 10. Okt. 7. יום כפור - מוכר

Lapunk legközelebbi száma, a közbeeső ünnepek miatt, október 11-én jelenik meg.

Ros Hasonof 5696.

Magas és magasztos a Világbiro trónja. A megalázottak felemelve érzik magukat, ha elébe lépnek. Ő elébe lép Izrael vidáman, a segítség biztos reményében, az év első napjaiban. A rég megszentelt hagyomány győzelemittas énekével ünnepli ezt a napot, amelyet az év egyik legfelemelőbb ünnepi mozzanatának számítunk. Az Örökkévaló parancsára megfujják az ujjongás kiáltását. Lakomáinkat mézzel és egyéb édes-séggel fűszerezzük, annak szimbólumául, hogy jövőd életünkben hasonlót kívánunk. Bizunk abban: Aki eddig vezetett és megígérte, hogy mindig megvéd, **Ki Ad saufenu**, mert Ő a mi bíránk, **Ad. mehaukekenu**, a mi törvényünk **Ad. malkenu**, a mi királyunk, **Hü ja'sienü**, ő a mi segítőnk.

Az üldözés utóbbi éveiben, ha a Mindenható ítélőszéke elé hiv bennünket, inkább vagyunk hajlandók Őt követni, mint régebben. Az is, aki büntudattal terhelt és az is, aki kívánságokkal lép ma az Ur bírósága elé.

Alaptalan az a sok elvakult vád, amely lyel a népek illetnek bennünket, azok a népek, akik Töránk törvényeit szidalmazák és gyalázzák. Csak szám és nyers erő tekintetében vannak fölényben felettünk. De szám és nyers erő, az Ur színe előtt nem bír semmiféle jelentőséggel. Ha egyedül is lennénk velük szemben, az Örökkévaló jogrendje nem az erősebbel tart. És ha saját szemünkben is ezer bünnel terhelt állnánk s csak egyetlen erényünk volna szószólónk ezer vádlóval szemben: **Im jes olov m'loch melic ehod minij elef, löhagid lödom joraj vajchüenü, vajajmer pödoé hü méredesz sáchasz macoszli kauffer.**

Ő a mi Bíránk. Nem kérdezi bal-e, vagy jobb, sokan vannak-e, vagy kevesen, jelentéktelenek-e vagy jelentékenyek, gunyolók-e vagy kigunyoltak? Ő csak a joggal törődik. Ugy annak, aki mint Dávid, elnyomóival szemben, igazságban tudja magát. A zsinagógákat fenyegetik és megdöbálják, az imádkozókat üldözik és szidalmaznak az árja huligánok és a zsidók „ott benn“ azért imádkoznak, hogy Isten trón-

jánál az egész világ kegyet találjon. az Itélet napján.

Az összes emberek számára, akár ellenségeink, akár barátaink, a kiengesztelés és béke szívárványának feltünését sóvárogjuk.

Ő a mi Bíránk és igazolónk, Ő a mi tölvényhozónk. Azt is aki törvényét egész éven át naponta megsérti, sőt még aki teljesen eldobja magától, Ros-hasonof idején Istenháza, a maga büvörébe vonja. Vonz bennünket, hogy a kürtzót felfogjuk, mert harsogása a törvényadásra emlékeztet. Ha mások a tulvilágtól várják, hogy a test és vágyaink bilincsből kiszabadítsan, a mi törvényünk, már ezen a világon, erre a szellemi magaslatra nevel bennünket. A rosszakaratuak és kiülállók szorongatónak és nyomasztónak találják azt, de az engedelmes és buzgó számára Isten törvényei, amelyek a zsidó háztartást, a zsidó házasságot, a foglalkozást, a pihenést is szabályozzák lelkielégülést és megnyugvást jelentenek. Ezek tettek bennünket képessé arra, hogy a legnehezebb inséges idöket is, bizalomtelten kiálljunk.

Más népek, sőt a másképen gondolkozó zsidók is rámutathatnak „érzelmeikre“ és „jó zsidó szívükre“, megkísérlehetik azt is, hogy lelkiismeretüket az isteni törvényekkel szemben való hűtlenségük miatt, a „jó zsidó meggyöződés“ hangoztatásával megnyugtassák és megvesztegessék. De a tényeket nem lehet leplezni. Ha mindazok, akik zsidó szívükre oly gyakran hivatkoznak — emberi fogalmak szerint is — valóban teljesítenék kötelességeiket embertársikkal szemben, akkor most nem kellene, hogy zsidó nyomor legyen a világon. Ha azok, akik „zsidó szívükre“ hivatkoznak, valóban teljesítenék kötelességüket, még ez az áldozatuk sem jelentene annyit, mint azok számára ama szent kötelesség, akik a Törvényt hiven követik.

Az évkezdet eme emelkedett napjain dicsőítjük Őt, mint a „melech al kol háarec“ mint az egész föld Királyát. Izrael népe! sohasem tagadja, hogy a szabadság és emberszeretet népe kell legyen és ezt Töle tanultuk. Ha ellenségeink úgy is ferdítik el, mintha mi minden merev állami rend és lojalitás negligálói is volnának, nem igaz ebből egy jöttányi sem. Nem tehetnek bennünket felelőssé azért, hogy néhanapján akad egy-egy közöttünk, aki régen büös, hitehagyott, könnyelmü a mi szemünkben is, aki a Tóra jármát régen ledobta magáról és „uttöröje“ lesz minden hozzánk és tőlünk idegen eszmének. De mit is tehetünk ellene? Hogy az ujtásvágyók eme büneit kiegyenlitsük, szószólói legyünk minden elavultnak? Ezt sem tehetjük. A Kelet istentagadó birodalmát ha nem is szeretjük, azért a mult gonosz zsarnokait kívánjuk vissza?

Hoséa próféta utat mutatott nekünk, s útmutatásai alapján felismerhetjük, hogy hűnös korban élünk. Ezért térjünk meg az Urhoz, mert megbotlottunk büneink miatt. „Ki hosálto báávájnaiszeho“. Ne az elavult barbár idökhöz térjünk vissza, hanem Istenünkhöz. Nem bizunk a világhatalmakban, akár Asurnak nevezze is magát, akár másnak, akár a vagyonosak erőszakos bi-

Cipő

őszi divat különlegességek
női-, férfi- és gyermekcipőkben
legelőnyösebben beszerezhetők

MUHARY-nál

Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 9. sz.

rodalma legyen az, akár a vagyontalncké. Nem támszkodhatunk azokra, akiknek hatalma az egyedek boldogsága árán lett meg alapozva. Nem támszkodhaunk másra, csak a Gondviselésre.

Ha mi ma Istennek, mint „málkenu“-nak, mint királynak akarunk hódolni, akkor előbb „ovinü“-nek, atyának kell nevezzük és mindnyájan békében és egyetértésben testvériesen kell szeressük egymást. Valamennyünket kártól és tehertől meg kell óvnunk. Akkor Ő lesz a mi Atyénk és nem csak királyunk, a világ királya és akkor elnémul azok hangja is, akik tagadásba veszik létét.

Ha bensőnkben elismerjük, hogy Ő a mi törvényhozónk királyunk, akkor Ő lesz a mi segítőnk is. „Hü ja'sienü.“ Ő fog bennünket megsegíteni. Ha majd leszokunk arról, hogy csak emberekben bizunk, akkor leszünk csak méltóak arra, hogy Ő segítsen bennünket.

Amidőn ma az évfordulón visszatérni igyekszünk Hozzá, hagyjunk fel minden emberi bizodalommal ne nevezzük kezünk művét istenünknek. Tudhatjuk, hogy mennyire mulandó mindaz, amit emberi kéz alkot. Ne építsünk többé „büleségünkre“ és ne mérjük a parancsok követelményeit, előnyeink és kényelmünk mértékével. A rettentő üldözések eme szomorú idöszakában gondoljunk a megtérésre. Nagy dolog a megtérés, mert a trónusig emel.

Akkor majd jön egy olyan Roshasonof amely a felülemelkedés és megnemesülés évfordulója lesz, amely bennünket közelebb hoz, az összemberiséggel együtt, a világ tökéletesedéséhez és megváltásához.

Dr F. S.

— A kabuli zsidókat kikergették. Jeruzsálemből jelentik: A „Davar“ közli, hogy Afganisztán fővárosából, Kabulból valamennyi zsidót elkergették és arra kényszerítették őket, hogy a távoli Farah faluba költözzenek. A kabuli zsidók keserves helyzetben vannak. A 600 lakossal bíró Farah faluban nincs sem lakóház, sem egzisztencia alapítási lehetőség.

Kérjük mindenütt az
»ACBA-IULIA«
antiseptikus pipere szappant

Kézmosáshoz használjuk az olcsó és kiváló minőségű medve védjegyű

»URSUS« szappant

Gyártja:

Breckner János r. f.

Alba-Iulia

Nemcsak a ruha a fontos, hanem a frizura is. Mossa haját Ön is mint barátja **BOMBIN - SHAMPONNAL**

Kapható: Gyógyszertárakban, Drogeriákban, Illatszertárakban

Minden szép fejre

12 lei darabja.

— A Népszövetségnek kellemetlen a menekültek problémája és a kisebbségi kérdés tárgyalása. Genf. A Népszövetség titkárságánál és a Népszövetség égisze alatt működő Nansen-hivatalban kellemetlen kérdésnek érzik a norvég kormány abbéli beadványát hogy a különböző országokból elűzött menekülteket a Népszövetség védelmé alá helyezze. Ezek a körvök úgy vélik, hogy a menekültek kérdése ugyan nagyon komoly, azonban vannak még ennél is fontosabb kérdések mint például a kisebbségek és munkanélküliek problémája, amelyekkel szemben a Népszövetség teljesen tehetetlen. Az a vélemény, hogy amennyiben a Népszövetség átvénné a menekültek védelmét, akkor bizonyos kormányok még erőteljesebben üldözik mindazokat, akiket politikai vagy más szempontokból kifolyólag szívesen látnának határaikon kívül. Könnyebben menne kergetésük, amennyiben tudnák, hogy van egy nemzetközi szerv amely gondoskodni fog róluk. Koht norvég miniszterelnök lendületes beadványban kérte a Népszövetséget, hogy kormánya kérését vegyék tárgyalás alá. Az ajánlatot a napokban a (hatodik) politikai bizottságban fogják tárgyalás alá venni. A vita eredménye a következő lehet: 1. A beadvány elutasítása. 2. A nemzetközi munkaügyi hivatal hatáskörének kiszélesítése. 3. Elfogadják az ajánlatot és egy új központi szervezetet létesítenek a Népszövetség fennhatósága alatt.

Eddig minden évben hosszabb vita tárgya volt a népszövetségi ülészakon a kisebbségek kérdése. Ebben az évben elmarad ennek a kérdésnek részletes megvitatása. Amennyiben azt akarnák, hogy a kérdést napirendre tűzzék akkor a Népszövetség egyik tagállamának formálisan kérni kell ezt, s akkor a főtítkárság programja illeszti. Amíg Németország tagja volt a Népszövetségnek, addig mindenkor a német delegáció kérte a napirendre való tűzését. A németek kilépése után, a magyar delegáció tett mindenkor erre proposíciót. Ezen az ülészakon a magyar delegáció is eltekintett attól, hogy tárgyalásra kerüljön a kisebbségi kérdés.

— Az Alliance jubileuma. A világ zsidóságának figyelmét Párisra terelte az „Alliance Israélite Universelle” 75 éves fennállásának jubileuma, amely egyenesen a Tel-Aviv mellett épült mezőgazdasági iskola a Mikveh Izrael 25 éves jubileumával. Az Alliance jelenleg 133 iskolát tart fenn a Közelkeleten és Északafrikában, amelybe összesen 46.000 tanuló jár. A Mikveh-beli kiképzett ifjúságnak a Keren Kajemet saját földet ad, amelyen külön kolóniát alapítanak, Karl Netter nevére, akinek kezdeményezésére alapították meg a Mikveh Izraelt.

— Tisza István zsidó államtitkárának fia kikerestelkedett. Budapest. Vadász Lipótnak. Tisza István államtitkárának, az IMIT volt elnökének a fia kikerestelkedett. Ez az eset azt mutatja, hogy a zsidóságunk meg kell nézni, hogy kit választ az élére és kit tesz meg reprezentációs egyéniségek. Hisz az lehet, hogy Vadász Lipót kitűnő jogász és jó szónok volt, de tulajdonképpen nem volt semmi jogcím arra, hogy megválasszák az izraelita magyar társaság elnökévé, őt, aki sohse adta tanujelét annak, hogy a zsidó kultúra iránt érdeklődött volna. Ami pedig gyermekei neveltetését illeti, mindenki tudja, hogy az ortodox közösségekben élő és a többiek vallási életével természetesen nem tartó intellektuális gyermekei a legrosszabb zsidók.

— Az abesszin—olasz konfliktus kihatása Palesztinára. Jeruzsálem. Az a lehetőség, hogy az abesszin konfliktusból kifolyólag konfliktus törhet ki Anglia és Olaszország között, nagy ijedelmet keltett Palesztina lakossága körében. A zsidó és arab sajtó nagy erőfeszítéseket követett el, hogy megnyugtassa a lakosságot. Ennek eredménye lett, hogy megszünt az élelmiszerek felhalmozása és a bankokból sem vesznek már ki

— A meghalt belga királynő gyűjtött a németországi zsidó emigránsok részére. Brüsszelből jelentik: A belga királynő tragikus halála alkalmából, mely a világ minden nemzetét mélyen megrendítette, zsidó lapok mesélik, hogy Belgiumban a Németországból kiűzött zsidók felszegélyezésére nagy komitee alakult, melynek élére maga a királynő állt, sőt, a katolikus egyház is csatlakozott Perselyeket állítottak fel a nyilvános helyeken és majdnem az összes katolikus templomokban is, ahol feltűnő betűkkel hirdetik a gyűjtés célját „Pour les Juives expulsés”. Flandriában a katolikus templomokban flamand nyelven a felirat így hangzik: „For de duitsche Joden”.

— A danzigi petíciók sorsa. A Népszövetség hármast bizottságának véleményezését most jutatták el a danzigi szabadállam vezetőihez. A májusi ülésen Eden főpecsétőr javaslatára úgy döntöttek, hogy nemzetközi jogász-bizottságot küldenek ki a petíciók felülvizsgálására. E petíciók között van egy zsidó memorandum is. A jogügyi bizottság össze is ült, tagjai voltak egy svájci, egy holland és svéd állami bíró, amely az ügyeket alaposan bevizsgálta. A jelentést ebben a hónapban fogják letárgyalni a genfi tanácsban. A zsidó petícióra vonatkozólag a Berliner Tageblatt szeptember 9-iki száma azt írja, hogy arra vonatkozólag az volt a bizottság véleménye, hogy a danzigi szenátus által kiadott rendelkezések nem ellenkeznek a fennálló szabályokkal és előírásokkal, azonban azok végrehajtásánál többiben történtek kisiklások, olyanok, amelyek az írott szabályokkal ellentétben vannak.

— A vilnai zsidó temetőt nem evakuálják. Vilna. A városi tanács azzal a tervvel foglalkozott, hogy megszünteti azt a történelmi jelentőségű temetőt, amelyben számos Tóra nagyság nyugszik, többek között a híres vilnai gaon és a „ger cedek”. A terv az volt, hogy helyére egy nagy sportstadiont emelnek. Zsidó részről számos intervenció történt, amelynek most lett meg az eredménye, amennyiben a belügyminiszter úgy döntött, hogy a temetőt a helyén hagyja, mivel ezt a zsidó tradíció így kívánja és nem akarja a temető történelmi jelentőségét kétségbevonni. A miniszter döntése a világ zsidóságában nagy megnyugvást kelt.

Orthodox תיה מופלג וייש képzett hitoktató és hitk. jegyző állást keres szerény igényvel azonnali belépésre. בעל כוונתunk funkciót is vállal Weisz Lázár Luduş jud Turda.

Molnár Ferenc Liliomának film és színpadi előadása Palesztinában

A héber írók szervezete egy hiráda sában szégyenteljesnek minősíti a palesztinai mozíknak azt az eljárását, hogy a héber feliratokat még mindig egy mellékfalra vetít és olyan parlagi héber nyelvvel, amely az irodalmilag csak kevésbé képzett embereket is felháborítja.

Érdekes és itt említjük meg, hogy az első film, amelynek jó és megfelelő helyen elhelyezett héber felirása volt, a francia nyelvű „Liliom” volt Molnár Ferenc halhatatlan remekműve, amelynek érdekességét növeli az a tény is, hogy az „Ohel” éppen most adja elő a darabot színpadon is.

Külföldi híradások szerint Molnár Ferenc és felesége: Darvas Lily rövidesen Palesztinába utaznak, hogy az épülő országot megtekintsék. A híres magyar író, aki eddig a legasszimilatorikusabb beállítású volt, remélhetőleg más véleményen lesz ezután, ha látni fogja azt a ritmikus munkát, amely a zsidók ősi földjén folyik.

Feltűnő érdekes bibliai leletek kerültek felszínre a lachisi ásatásoknál

Londonból jelentik: Dr H. Torczyner, a héber egyetem tanára, néhány hónapot töltött Londonban, hogy a sir Henry Valcum muzeumban kiállított lachisi leleteket több nevez archeológussal együtt kibetűzzék. A végzett munkáról dr Torczyner a következőket mondotta el:

„Az eddig kibetűzött feírások szerint Lachis erődjének parancsnoka és egyik szövetségese irták egymásnak kőre papyrusra és téglára üzeneteiket. Pontosan meg lehet állapítani Uria ben Schemajahu prófétának a tragédiáját, aki épugy, mint Jeremiás elnevezte a Babylonok elleni háborút. Emiatt kénytelen volt Egyiptomba megszökni, de elfogták és visszahozták. Itt Joakim király meggyilkoltatta.”

Torczyner prof. szerint Uria ben Schemajahu nem tudott sem írni sem olvasni. Ugyanaz a vélemény uralkodik egyébként a tudósok között Jeremiás prófétáról is, aki beszédeit Baruch ben Norija tanítványának diktálta.

Kiderítették továbbá, hogy a Kirjath Joarimban talált leveleket Uria próféta írta. A levelek az akkori idők zsidó államéletére vonatkoznak. A legtöbb lelet élénken igazolja azokat az adatokat, amiket Jeremiás próféta könyveiben találunk. Érdekes lelet az alevél, amelyben a levélíró közli, hogy nem hajlandó résztvenni a királyi család egyik tagjának meggyilkolásában. A levélben említett Tobia bizonyára egy pártnak a vezére volt, amely királygyilkosság útján akart uralomra jutni.

— Árja és szemita népek. Brüsszel. Az itt megtartott 16 antropológiai és archeológiai kongresszuson a lüttichi egyetem ordinarusa Fraipont hosszabb referátumot tartott, amelyben kifejtette, hogy nem felelhet meg a tényeknek, hogy árja népek szemita eredetűek volnának.

Mintás duftinbársonyok
óriási választékban

59 leies **eredeti gyári árban**

Leitner Márton és Fiai cégnél Oradea, Nic. Iorga 5.

PALESZTINA

A jeruzsálemi egyetem új rendje. A luzerni cionista világkongresszussal kapcsolatban a jeruzsálemi egyetem ügyében is ülést tartottak, amikor is megválasztották az egyetemi exekutive új elnökét Salaman Schockent. Schockent meginterjuválták megválasztása után és a következőket jelentette ki:

Ugy amerikai részről, mint prof. Weizman részéről az az óhaj nyilvánult meg, hogy a dr Magnes lemondásával megüresült egyetemi kancellári széket nem töltik be mással. Módot találtak arra, hogy az egyetemi testületnek autonómiát adjanak, amely önmaga választ két évre rektort magának. Az eddigi kancellári teendőket kétrészt osztották és pedig a gazdasági ügyeket az exekutive vezetője vállalta, míg az akadémiai részt a rektor végzi, akit az akadémikusok választanak meg. Dr Magnes, az egyetem elnöke lett aki a kormányhatóságokkal és a zsidó hivatalokkal szemben is képviseli és kifelé reprezentálja az egyetemet. Az eddigi elnöknek prof. Weizmannak hatáskörét is kettéosztották. Míg dr Magnes, mint elnök átveszi a reprezentációs kötelezettségeket addig Weizman dr a kurratórium elnöke lesz.

Nagy jelentőségű az a határozat, hogy Weizman átvette a természettudományi szak vezetését. Az ő révén a természettudományi munkálatok új és szélesebb alapokon fognak készülni. Schocken igen kedvezően ítéli meg az egyetem helyzetét. Az eddigi szűkös viszonyok helyett most jobb helyzet adódik, úgy hogy a továbbfejlesztésre is lesz elég anyagi alap. Az újabb építkezésekre is megfelelő alapot találnak majd. Az egyetem exekutiveja különben elhatározta, hogy az English Zionist Federation tervét szerint egy tanszéket állítanak fel az angol nyelv és irodalom tanítására, amely Mozes Montefiore nevet fogja viselni. Schocken reméli még, hogy a rendes évi költségvetésen felül olyan alapítványok fognak befutni a közeljövőben, amelyek az egyetem fejlődését rendkívül kedvezően fogják befolyásolni.

Az „illegálisok“ üldözése. A „A Difa“ közli, hogy a libanoni határon hat „illegális“ bevándorlót fogtak el Ezenkívül elfogtak nyolc bevándorlót, akik Ausztriából, Magyarországból és Olaszországból jöttek. Migdalban fogták el őket, elítélték egy-egy havi fogházra és büntetésük kitöltése után az országból való kiutasításra. Akkiban letartóztatásban levő tíz bevándorló, akik éhségstrájkoltak, az ottani hitközség vezetői az éhségstrájk megszüntetésére birtak rá azzal, hogy ügyüket elintézik majd olyképen, hogy az országban maradhatnak. Négyet kaució ellenében szabadiábra is helyeztek. A másik hat részére is folyamatban van a kaució megszerzése, hogy mielőbb elhagyhassák a fogdát.

Ötven illegális bevándorló a bíróság előtt. A napokban ötven olyan bevándorló kerül a palesztinai bíróságok elé, akik az ország különböző határállomásain akartak illegálisan bejutni az országba. Sok asszony és gyermek is van közöttük. Különösen tragikus annak az asszonynak az esete, aki Törökországból ment az országba és orosz utlevéllel utazik. Ha kiutasítják, akkor nem mehet sem Törökországba, de még kevésbé Oroszországba vissza. Remélik, hogy megengedik nekik, hogy az országba maradjon. Tíz beszököttnek megengednek az itttartózkodást, amennyiben egyenkint 100 font kauciót tesznek letétbe. Ez nagyon magas összeg, azonban a zsidó közösségnek vezetői mozgalmat indítottak, hogy a közönség adja össze a szükséges összeget a 10 bevándorló ottmaradásának lehetővé tételére.

A palesztinai export mai helyzete. A borexport ebben az évben mérsékelten emelkedett. Múlt évben 300.000 liter volt, míg ez évben 321.000 volt ellenben értékben 11.130 fontról 8183 fontra esett. Azonban gyümölcsnedvekből erőteljes emelkedés volt a múlt évi 39 tonnáról 87 tonnára, összegben pedig 1612 fontról 2642 fontra emelkedett. A nyersbőrök exportja 6021 fontról 7243 fontra emelkedett. Mosdószappan export, az első negyedévben 598 tonnáról 574 tonnára ment vissza, értékben azonban emelkedett és 180.103 fontra rugott. A harisnya és férfizokni exportja szintén emelkedett és más ruházati cikkből is többet vittek ki. Ellenben műfog export erősen visszaesett ez évben. Míg a múlt évben 8863 font volt, ezidén csak 6243 fontot tett ki. Ez arra vezethető vissza, hogy Cyprus szigetén is létesült egy gyár, amely néhány piacot elhódított a palesztinai termeléstől.

Palesztina elektromosságának rendkívüli fejlődése. A Palesztine Electric Corporation Lord Reading volt indiai alkirály elnökletével rendes közgyűlést tartott Londonban. Az elnök előadta az 1934. évi jelentését a társaság működéséről és beszámolt arról, hogy az év rendkívül kedvező volt és erőteljes fejlődés jegyében zárult. A fejlődésben élénk szerepet játszott a villamosági erő rohamos mértékben való igénybevétele. A Palesztine Electric Corporation 1934-ben 13.463 új áramfogyasztót kapcsolt be, ami által 70 százalékkal növekedett a fogyasztás. A nyers bevétel 363.900 font volt az 1933. évi 221.128 fonttal szemben. A kiadások is az 1933. évi 67.504 fonttal szemben 119.681 fontra emelkedtek, amely az újabb fogyasztók részére szükséges új vonalak lefektetése érdekében vált szükségessé. A leirási számla jelenleg 240.625 font van. A nyers haszon 193.542 fontot tett ki, a múlt évi nyereségáthozattal együtt 199.562 fontra rugott. 70.000 fonttal honorálták a tartalékalapot, 25.000 fontot tettek félre az angol kormányhatóságok adóilletményeire és 1934-re 7 és fél százalék osztalékot fizetnek.

A „Times“ cikke Palesztináról. Robert Waley Cohen a „Times“ szeptember 10-iki számában cikket ír Palesztináról további fejlődése érdekében. Palesztina nagy felfutóképességű és fejlődése még rapidabb tempóban megy, ha minden zsidónak szabad bevándorlási lehetősége volna. A közlekedési eszközök fejlődésével Palesztina a közeljövőben a Közelkelet legfontosabb pontja lesz. Egy nehezen dolgozó és vállalkozó nép, nem a szegénységnek forrása, hanem a jólété, amely vonzza oda az embereket és meg is kell adni nekik a lehetőséget, hogy oda jussanak.

Nagyszabású honosítási akció. A jeruzsálemi zsidó hitközség nagyszabású akciót kezdett annak érdekében, hogy minél több zsidó szerezzék meg a palesztinai állampolgárságot. Elul 17-től Tisri hó végéig ennek jegyében folyik a nagy agitáció. Megbeszélést tartottak ez ügyben, amelyen résztvettek a hitközség vezetői, a Waad Leumi megbízásából J. Ben Zwi és a sajtó képviselői, akik ezen a tárgyaláson megbeszéltek az akció irányvonalait, amelyen tovább fognak haladni.

A dr Weizmann Chaim után, Gan Chajimnak nevezett kfar szabai munkáskolónián 25 új munkásház alapkövét tették le meghatározó ünnepek közepette. Gan Chair a Keren Kajemet földjén épül.

Dr J. Schwartzbartot neveztek ki az AC. alelnökévé. Az általános cionisták elnökét, dr Schwartzbartot az Aktionskomité alelnökévé neveztek ki.

Még ebben az évben átviszik Herzl hamvait Palesztinába. A szeptember 4-én megtartott új exekutive ülés első tárgya: a cionizmus halhatatlan vezérének, Herzl Tivadar hamvainak átszállítása a Szentföldre. Dr Reichenfeld, aki annak idején titkári teendőket végzett Herzlnél kijelentette, hogy a vezér többiben kijelentette annak idején, hogy a Karmel hegyen akar nyugodni, s így örök nyugalomhelyéül Haifa jelenlegi elővárosában a Hadar-Hakarmelen kell kijelölni új nyugvóhelyét. A világszervezet intézőbizottsága elhatározta, hogy még ebben az évben átszállítják Herzl hamvait Palesztinába és a Waad Leumi, a Jewish Agency közreműködésével alakított bizottság fogja eldönteni, hogy hol legyen a sírhely kijelölve.

Az új cionista exekutive első ülése. A Jewish Agency ülése után az új cionista exekutive is megtartotta ülését, amelyen megállapították azokat az irányvonalakat, amelyeken haladni kell az új exekutive-nek. A tárcák elosztását október végén fogják végrehajtani a palesztinai ülésen. Mivel az új exekutive kevés tagból áll, elhatározták, hogy a munka racionális elvégzésére, hét adminisztrátort hívnak meg, a munkában való segítségére. Ezek alárendeltjei lesznek az új exekutive tagoknak, azonban az üléseken nem vehetnek személyesen részt. A munkáspárt három, az általános cionisták két és a Mizrahi egy tagot nevez majd be. Leonard Saeint felkérték, hogy az exekutive jogi szakértője legyen, a manratárius hatalomnál, nem foadta el a megbízást, remélik azonban, hogy mint a Jewish Agency tiszteltbeli megbízottja esetenként képviselni fogja a cionista szervezetet az angol kormánynál.

World Transport Service
Alberf Klein & Co.

International
Shipping & Forwarding
Agency

EXPORT Office Opposite
Custom House Carmelite Bldg

HAIFA P. O. B. 43 (Palestine)

Nemzetközi szállítási vállalat. Foglalkozik a szállítás minden ágazatával, Romániából és a világ minden részéből Palesztinába és onnan retour. — Mindennemű megbízásokat és felvilágosításokat vállal és elintézi. — Levelezés a világ bármely nyelvén. — Képviselve minden romániai városban.

Egy palesztinai út ujjaéleszti szellemét,
tanulságos, nemzeti kötelesség
szemléltetést ad Önnek
az óriási zsidó alkotásokról
a régen lenálló utazási és turista roda, a

„ZION LLOYD“

BUCURESTI, Calea Victoriei 33.

Telefon 3.6913

(M. Jampolsky vezetése alatt)

mely által már sok ezer utas jutott ki Palesztinába,
az ország minden részéből. A legkonveniensőbb fel-
tételkel juttatja Önt ki Palesztinába, Pontos és
precíz felvilágosításokat és utbaigazításokat ad
Önnek az ottani helyzetre vonatkozólag.

Erdélyi képviselők:

Dr W. Neumann CLUJ, Str. Berthelot 12.
Nicolae Palázs ORADEA, Str. Alexandri 34.

»Hermes« BAIA-MARE
»Comerciu«, Sa u-Mare, Piața Brătianu No. 1.
Eugen Weisz SIGHET Calea Bogdan Vodă No 33.

Hogyan kerültek az arabok Palesztinába?

Csődálatosnak látszik, ha azt állítjuk, hogy amikor az arabok meghódították a rendes időszámítás 636-ik esztendejében a Szentföldet, akkor megmentették az ottani zsidóságot a teljes megsemmisüléstől.

614-ben a perzsák hódították meg az országot, amikor is a zsidók boldog örömmel üdvözölték őket. Nemsokára azonban ezt a szomorú tapasztalatot tették, hogy az ország új urai, fanatikus Zoroaszterhívők, akik egy hajszállal sem jobbak és türelmesebbek, mint az elkergetett byzanti-nusok.

Ekkor Heraklius császárhoz fordultak segítségért, aki azonban, tett ígéretét megszegte, mert a klérus kényszerítette erre és a zsidóknak nem volt más választásuk, mint vagy a halál, vagy a kikeresztelkedés. Ebből a rettentő dilemmából az arabok mentették meg őket.

Az arabok évszázadokkal azelőtt, mint nomádok és kereskedők békésen elárasztották az országot. Omar kalifa győzelme az ország urává tette őket. A zsidók számára ez gazdasági és szociális téren javulást jelentett és szellemi életük is újabb lendületre kapott. Jeruzsálemben újra letelepedhettek zsidók ahova a Barkochba felkelés leveretése után nem tehették be lábukat. A zsidó zarándoklat folyton emelkedett és sok zarándok az országban maradt. Kétszáz esztendeig dolgoztak (700-tól 900-ig) zsidó tudósok Tiberiásban, a szóbeli hagyományok végleges szövegezésén. Lassankint megnyugszik a palesztinai zsidóság és kiheveri a keresztényuralom szenvedéseit. (320-tól 635-ig.) Kétszáz esztendő békés élet után, Babyloniából bevándorolnak a karaiták 860-ban és fanatikus viták színhelye lett a zsidók tábora, amelyet rettentő viták és véres verekedések követtek, azonban szellemi termékenyülést is hoztak magukkal. A karaiták elleni harc azt eredményezte, hogy még jobban elmerültek a Talmud tanulmányozásában. Egy jelentőségteljes jesivát is alapítanak, amely a 425-ben felfüggesztett színhedion jogait is magának igényelte, főleg a naptár ellenőrzését, de a bagdadi gaon ehhez nem járult hozzá. Háborús veszedelem elől, később ezt a jesivát Tyrusba vitték, ahol élénk kereskedelmi és ipar virult, majd onnan Damaskusba került.

A kezdődő kereszties hadjáratok a palesztinai zsidóság tökéletes elszegényedéséhez vezetett, csak külföldi jövedelmek, mint a kairói Paltiel és Manasse, a damaskusi nagyvezér gondoskodtak testi és szellemi ellátásukról. Palesztina a kereszties hadjáratok alatt egy klerikális-milliaris és feudális állam lett, amelyben a zsidók életnivója borzalmasan mélyre süllyedt.

És ismét egy arab győző az, aki meg-

hozta nekik a gazdasági és szellemi reneszanszot. Saladin szultán volt az aki a nyugateurópai üldözések elől odaigyekező zsidókat szívesen látta és örömmel üdvözölte. Így 1211-ben 300 rabbi jött Angliából és Északfranciaországból a Szentföldre. Nehányan ezek közül Akkóban telepedtek le, amely a harmadik kereszties hadjáratban (1191-ben) és 1291-ig az ő birtokukban volt, amikor is a zsidókat toleránsan kezelték.

Saladin gyenge utódai a mongolokat hozta az országba, akik a jeruzsálemi zsidóságot felkoncolták. Amikor Kotuz, egyiptomi szultán az Ain Charod-melletti csatában 1260-ban megverte és a szent országot ettől a csapástól megszabadította, akkor alakította meg 1267-ben a Spanyolországból odaköltözött Nachmanides az újabb jeru-

Gazdasági nyugtalanság Palesztinában az olasz-abesszin konfliktus miatt

A bizonytalan nemzetközi helyzet, amely az olasz-abesszin konfliktusból eredt, valamint a feszült olasz-angol viszony az utóbbi héten bizonyos nyugtalanságot keltett Palesztina gazdasági életében, amely főleg bankbetétek likvidálásában nyilvánult meg. Az idegesség az arab lakosság köréből indult ki, az arab sajtó leplezetlenül írt egy kitörőben levő világháború lehetőségéről. Emlékeztették arra az olvasókat, hogy az elmúlt háború idején a lakosság élelmiszer nélkül maradt. Erre fel a lakosság kezdte felvásárolni az élelmiszereket és a bankokból kivették a betéteket és aranyat kezdtek vásárolni. Bizonyos, élelmiszerek ára emelkedni kezdett. A nyugtalanság a zsidó lakosságot is érintette, s azok is kezdtek a bankokból pénzt kivenni. A gazdasági életet azonban ez a nyugtalanság nem érintette. A nagy vállalatok és az európai kereskedők, akik jobban ismerik az ügyeket és mélyebbre látnak és jó ítélőképességgel rendelkeznek, mentesek maradtak ettől a zavaró idegességtől.

A nyugtalanság minden alapot nélkülözött. Ha ki is tör a háború Olaszország és Abessziniá között, annak Palesztinára vonatkozólag semmi közvetlen jelentősége nincs.

Vizsont közvetve csak jótékony hatással lehet a gazdasági helyzetre, mert bizonyos konjunktúra lehetőségeket rejt magában. Bizonyos árszilárdulás következik be árukra, fuvardíjakra, különösen a narancspiacra lesz jótékony hatással. A palesztinai piac likviditása minden kritikán felül áll.

zsálemi hitközséget, amely azóta megszaki-tás nélkül fennáll. A XIV században, amikor a mamelukok uralkodtak, a zsidók a legnagyobb szabadságot élvezték, bár ekkor voltak Európában a legborzalmasabb zsidóüldözések. Sok menekült zsidó talált ott akkor menedéket. Akkoriban történt, hogy Estori ha-Farchi tudós és orvos beutazta hét évig az országot és megírta Palesztina első topografiáját (1325-ben.)

Az újabb mongol betörések (1400 körül) majd az India felé vezető tengeri út felfedezése sok újabb csapást mért az ottani zsidóságra, majd az 1517-ben történt török megszállás is sok keservet okozott. A török uralom aranykorában, tehát kezdetben volt valami fellendülés, nemsokára azonban egy elhanyagolt távoli provincia lett, amelyet kizsákmányoló pasák kezelték és olyan züllöttségi állapotba juttatták, amelynek eltüntetéséhez zsidó generációk kitaró munkája szükséges.

Ez a történelmi munka napjainkban folyik és egyik legmagasztosabb világtörténelmi feladata a ma élő zsidóságnak.

A bankok helyzete kitünő, a két nagy bank ahol a többi kisebb bank is tartja szükséges rezerváit, a legszorosabb kapcsolatban áll az angol pénzüccsel. Az ország pénzügye 100 százalékos fedezve van, kitünő angol állami papirokkal.

A palesztinai kormány dűdzserezervákat felett rendelkezik, hat millió font értékben. A palesztinai bankhálózat súlyos erőpróbát állott ki az utóbbi napokban. Általuk szünt is meg viszont az idegesség. Sokszázezer fontot vettek ki a bankokból és még a legkisebb sem állt meg egy pillanatra sem, hanem minden igénylésnek eleget tett. Kivánságra még a kötött betéteket is azonnal folyósították.

A betétek kivétele nem minden banknál volt egyforma mértékű. Nehány bank felett nyomtalanul tűntek el az idegesség tünetei, másoknál viszont aránylag elég erősen mutatkoztak. Megemlítendő még, hogy a Barclay, s a bank az első perctől kezdve kijelentette, hogy bármelyik bank rendelkezésére áll, hogy kisegítse a kisebb bankokat, ha megszorulnak. A kincstár is állandó kontaktusban volt a bankkal és feszült figyelemmel kísérte a szituációt.

Az utóbbi napokban már megnyugodtak a kedélyek és a gazdasági élet felvette a maga normális képét.

A transfer kérdése és a „zsidó törvények. A napokban Jeruzsálemben együttes ülésre jöttek össze a Waad Leumi (Zsidó Nemzeti Tanács) és a németellenes bojkottkomité vezetői. Ezen az ülésen tárgyalás alá vették a transfer kérdést az új eseményekkel kapcsolatban, amelyet a nürnbergi birodalmi gyűlés „zsidó törvényei” új helyzet elé állította a zsidó közvéleményt.

Ezeknek a megbeszéléseknek eredménye az lett, hogy a Waad Leumi elhatározta, hogy a „Haavera” társaságból, amely a transfer keresztülvételére kapott annak idején megbízást, visszavonja megbízottait.

Fenti hírhez megjegyezni kívánjuk, hogy a luzerni kongresszuson elhatározták, hogy a zsidó nemzeti intézmények veszik át a transfer feletti felügyeleti jogot. Most azonban az a furcsa helyzet állott elő, hogy a legfelsőbb zsidó fórum Palesztinában elutasítja magától azt a jogot, hogy a transfer ügyeket intézze, tekintettel a minderrősebbé váló németországi zsidóellenes megnyilvánulásokra.

A jeruzsálemi asszonyok Lady Finter Petrie elnökletével ülést tartottak a béke fenntartása érdekében.

ISKOLA TORNA HÁZI CIPŐ
legjobb minőségben
REICHARD
cipőáruházban
ORADEA, BULEVARDUL REGELE FERDINAND

Kiváló
SZÖVET
 minőségeink árusítását megkezdtük
DEUTSCH
 Posztóáruház
 Oradea, str. Avram Iancu 4.
 Tekintse meg őszi kirakatainkat!

Roshasonótól — Roshasonóig

Lepergett megint egy év. Mennyi történés? Mennyi esemény, amely napról-napra kergette egymást. Most már összefolyt az egész, mint egy apró kockákból álló nagy film. Minden egyes kis kockája ennek a tragikus képnek megérdemli, hogy premier planba lássa a közönség. Láta is, ha figyelemmel kíséri a napi eseményeket. Mennyi szivdobogást, mennyi álmatlan éjszaka, mennyi könnyet és jajt takarnak ezek az események? Ha retrospektív vetítjük az eseményeket csak akkor eszmélünk rá, hogy történelmi idöket élünk, nehéz napokat, s amikor vége felé jár az év, amikor beköszönt újra a Ros-hasono, akkor megállunk egy percre, elmeditálunk pillanatokra a nagy eseményeken. De csak röpké pillanatokra, mert holnap már új események elé megyünk. Hazudnánk magunknak, ha azt állítanók hogy tulvagynak már a sok bajon-keserven és most már csak jó jöhet. Mi hisszük, hittel, rendületlenül, hogy most már csak jó kell jöjjön, mert valóban csordultig van életünk serlege, könnyeinkkel és vérünk hullajtásával.

Csak röviden átrohanunk az elmúlt év eseményein és amikor ezeket a történéseket átvillantjuk ismét magunk előtt, érezzük, hogy mennyi ideget emésztettek fel ezek az események, hány testvérünk lett földönfutóvá, hány zsidó vesztette el mindenét, hány fajtánkbéli hullatja könnyeit, abba a fehér halotti ruhába, amelyet erre a napra magára ölt. Nehéz sóhajok szállnak az ég felé és egyé dobban mindnyájunkban az a vágy, hogy legyen már vége a megpróbáltatások nehéz éveinek, mert sokat szenved szerte a világon. Izrael bűnös és meglakolt népe.

Mi történt?

Már az év kezdetén jöttek az események. Alig birtunk felocsudni a közvetlen közelben történt események tragikus hatása alól, már jöttek a többi, messzi vidékről, a világ minden sarkából.

Alig multak el az ünnepek, jött a hír Marseilléből, hogy megölték a jugoszláv királyt és a francia külügyminisztert. Szerencsére a merénylők távol állottak népünk-től, de megremegettette a tragikus esemény az egész világot. Azt hittük, hogy jugoszlá-

vai testvéreinkre rosszabb napok következhetnek, de szerencsére, a belgrádi legmagasabb körök jóindulata és barátsága a zsidókkal szemben nem lanyhult, s ma is békeességben és nyugalomban dolgozhatnak a maguk és hazájuk javán.

November elején meghalt Rotschild Edmund báró, a nagy filantróp és halála gyászba borította a világ zsidóságát, mert egyik legnagyobb jötevője hunyt el patriarchalis korban.

Ugyancsak novemberben kezdődött a hirhadt berni per, a „Cion bölcseinek jegyzőkönyve“ ügyében, amelyet azután áprilisban folytattak tovább és a zsidóság fényes rehabilitációjával végződött.

Január havában megtörtént a Saarvidéki népszavazás, amely eldöntötte 5000 ottlakó zsidónak sorsát, akik ezután együtt eszik az anyaország zsidóságával az üldöztetés és keserves megpróbáltatások kenyerét.

Februárban nagy belpolitikai izgalomban él a romániai zsidóság. Zászlót bont Vaida Voevod Sándor volt miniszterelnök, aki a „numerus valachikus“ jelszavával egy ségbe akarja tömöríteni az összes zsidóellenes reakciókat Romániában. Március 17-én nagy beszédet tart az oradeai színházban, többezernyi hallgatóság előtt és a „Népünk“-el a kezében követeli a zsidók elleni éles harc megindítását.

Itt kell megemlítsük azt az örvendetes eseményt, hogy a nagy dérrrel-durrall kezdődött mozgalom fiaskót vallott. Hála ezért a jelenlegi kormány erőskezű politikájának, amely gondoskodott arról is, hogy a tömegek ne lehessen félrevezetni és megfelelő hathatós népvédelmi intézkedésekkel, meg a megfelelő erős kéz politikájával, mindenkor százprocentesen megőrizte az ország belső nyugalomát és békéjét. Akármennyire is felángolt a gyűlölet lángja, nem perzselt meg senkit a romániai zsidóság nyugodtan véghezvethette konstruktív munkáját.

Márciusban zajlottak le világszerte a Rambam ünnepek, a nagy filozófus és nagy történelmi zsidó alak 800 esztendő születési évfordulója alkalmából. Ekkor voltak a világraszóló cordovai ünnepek is amelyek alkalmat adtak a spanyol kor-

mánynak arra, hogy visszainvitálják a 400 évvel ezelőtt elűzött zsidókat országukba. A Rambam ünnepek a világ valamennyi kulturnépénél mély benyomást keltettek.

Május elején nagy esemény történt a cionista világpolitikában. A revizionisták párisi ülésén kimondták kiválásukat a cionista világszervezetből.

Májusban fejeződik be a híres berni per és Németországban megkezdődnek az újabb zsidóüldözések, amelyek folyton fokozódnak az év folyamán, hogy végül most alig néhány nappal az ünnepek előtt elérjék kulminációs pontjukat.

Juliusban meghalt a híres Dreyfus kapitány, akinek pere hosszú évtizedekre eldöntötte az európai zsidóság sorsát és kihatásaiban hatalmas lökést adott az európai, most minden oldalról támadott demokrácia előretörésének. A világsajtó Dreyfus halála alkalmából sokat foglalkozott az ügy előzményeivel és a történelmi háttérrel, amely a nagy per előtt és után lefoglalta a világ érdeklődését.

Ami ezután történt?

Most már gyorsan peregnek az események és alig néhány héttel ezelőtt átéltek valamennyien ezeket. Belpolitikában a Goga-Cuza fuzió váltott ki nagyobb érdeklődést. Ezt is nagyobb füst kísérte, mint amennyit megérdemelt — amint azt a későbbi fejlemények mutatták. Nem lett belőle „korszakos“ ügy, inkább többrésze szakította a különböző antiszemita pártokat, minthogy egyé forrasztotta volna őket.

A cionista világban az utóbbi hetek eseményei állottak az érdeklődés homlokterében. Az augusztus eleji krakkói Mizrahi konferencia, utána a hó végén megtartott luzerni cionista vilákkongresszus foglalta le a zsidó lapok hasábjait és valóban nagy-horderejű a Palesztina építés fejlődése, amely mult évi nagyünnepeink óta 70.000 zsidót juttatott a Szentföldre, amely ebben az elmúlt évben soha nem sejtett fejlődési processzuson ment át. Rapid és erőteljes tempóban folyt az országépítés és ami a legörvendetesebb, a 70.000 bevándorlót nem csak hogy abszorbeálta az ország, hanem új munkaerők után eseng az angol kormánytól és a palesztinai vezetőknél. Palesztina ujjaépülése és lendületes fejlődése egyetlen fénypont ebben a gáluti éjszakában, amely különben komor színeket vetít elénk a közelmúltból.

Alig néhány napja, hogy meghalt a legnagyobb gaonok egyike, Rav Kook, palesztinai grand-rabbi, akinek halála megdőlt bentette a világ zsidó közvéleményét.

Követte az eseményekben az eddigi elmondottakat a revizionisták első bécsi kongresszusa, amely végleg megalakultnak jelentette ki az NZO-t.

Végül a gyors egymásutánban, a tragikus eseményekre, rátette a maga gyász-koronáját, a birodalmi német nemzetgyűlés nürnbergi rémdrámája, amikor is megfosztották a német zsidóságot polgárjogaitól.

Valamennyi eseményt, valamennyi örömet és tragédiát, mint vészes felhő homályosította el az állandó németországi zsidó üldözés, amely porig sértette és vérig aláza a német zsidóságot és vele együtt a világ egész zsidóságát. A „Bremen“ zászlóaffér ügyében kimondott bírói ítélet kalózaszlónak deklarálta a horogkeresztes lobogót, de ez nem jelenti azt, mintha enyhült volna a terror, az elnyomás, a véres üldözés Németországban. Ahol 500.000 zsidó vivja tragikus élethalál harcát, ahol már ennyivalót sem juttatnak számukra, ahol sem élni, sem elmenekülni nem lehet nekik.

Ez a komor és fekete szín homályosítja el a mult év történeteit és nem kívánhatunk jobbat német zsidó testvéreinknek, meg önmagunknak is, ha szivből sóhajtok, hogy legyen már vége a megpróbáltatások idejének és jöjjön el a most jövő esztendőben, az igazi geulah és szünjön meg a zsidó szenvedés, száradjon fel minden zsidó könny és kacagás legyen ott, ahol eddig a jajveszékelés volt az ur...

Salzburgban szezon után

Intelligens kisvárosi és még kisebb pénzű embereknek mély sóhaj száll mellükből, amikor kiejtik ezt a szót: Salzburg. Minden figyelmes újságolvasó egész nyáron át olvashatta a különböző külföldi lapokban, hogy micsoda nagyszerű napokat élhet át a turista a kis Ausztria eme legnagyobb pontján. A világ minden részéből tolonganak oda a gazdagabb, szépért és művészetért lelkesedő emberek, hogy élvezzék a szabadtéri játékokat, hogy hallgassák Bruno Waltert, a zsidót, hogy bámulják a zsidó Reinhardnak nagyszerű rendezési zsenialitását. Ami szépet a természet és ami művészetet az emberi agy kitermelhet, azt mind komprimáltan megtalálja a látogató a salzburgi szép napokon. És a jó salzburgi polgár szívesen is fogadja ezt az odaözönlést. Miért is ne? Annyi dollár, font, frank, pengő, dinár és lei kerül hozzájuk, hogy kővérré hizhatnak tőle. Finoman is fogadják őket — így a szép meleg nyári napokon. Nincs panasz semmire. Jó drága pénzért mindent kaphat — mindenki. Még a zsidók is, akiknek szerencsésük van ezeken a játékokon résztvenni.

Igy van ez a főszezonban. De mi van az „utószezonban”? Szeptember 15-én az osztrák si-szövetség gyűlést tartott Salzburgban. Beszéltek ezen a gyűlésen az idegenforgalom növeléséről, ami Ausztriának létérdeke és csevegtek még sok másról is. S e „csevegések” közepette, felállott a salzburgi, részben zsidók pénzén is szélesre hízott bennszülött polgár és egy indítványt tett. Rövidet és velőset. Ilyformán:

— „Az összes magán- és közszervezetek meg kell kapják az utasítást, hogy tagjaik csakis árják lehetnek és vezetőik csak olyanok, akik germán származásúak és Ausztriában laknak.”

Az indítványt egyhangulag elfogadták. Még az állami idegenforgalmi hivatal jelenlevő megbízottai is hallgattak.

No és még a hivatalos kommunikében olvashattuk, hogy a „si sportnak erős idegenforgalmi faktornak kell lenni Ausztriában.”

Gyertek zsidók — heisst es — nézzétek meg mit tudnak a művész zsidók, akiket kihasználunk, mert pénzt hoz a salzburgi házakhoz. Gyertek gazdag zsidók, a többi gazdaggal együtt. És amikor jól „letejeltek” akkor jövünk mi, gemütlich salzburgiak és jól hátbarugunk benneteket. Mikor már a pénzetek itt maradt. És röhögünk és iszunk egy nagyot. De a si-szövetségbe csak árja léphet be. Sielni tilos zsidónak — de pénzt leadni és aztán lecsuszni — azt igen...

Brodetzki professzor a Makkabi Világszövetség új elnöke

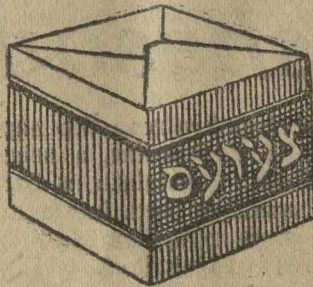
Brünn, Ötnapi tanácskozás után véget ért a Makkabi világszövetség nyolcadik kongresszusa. A szövetség költségvetését 2900 angol fontban állapították meg, elfogadták az új alapszabályokat, valamint a Makkabi palesztinai telepítési akciójára vonatkozó határozati javaslatokat. A kongresszus köszönetet mondott a lelépő vezetőségnek és a visszavonuló dr Herman Lelever helyébe prof. dr Selig Brodetzkit, a cionista exekutívé tagját választották a Makkabi világszövetség végrehajtó bizottságának elnökévé. A Makkabi diszelnökvé újra lord Melchetet, míg dr Herman Lelever a Makkabi tiszteletbeli előljárójává választották meg nagy lelkesedéssel. A londoni exekutívé tagjai: dr K. F. Jakobovitz, Erich Gumpert (London) és Nathaniel (Palesztina). Dr Lelever zárószavával a csehszlovákiai hatóságoknak és az ország zsidó szervezeteinek mondott köszönetet a kongresszus iránt tanúsított vendégszeretükért.

EGÉSZSÉGET A CSALÁDNAK AZ ÚJ ESZTENDŐBEN IS

געוואָגען

אינר אייכנעפראכט אונד אלס ריינעס פפלאנצען פעטט געפונדען, דאהער פאן נייען יאהר אנגעפאנגען, אכטעט יעדע יודישע הויפער, דאמיט דיא שפיווע געוואטצע בייא דער הערשמעללונג דער שמאקרהפטסטען שפיווען, איינעוואלטען ווערדען, אונד נימט דאהער דאס כשר 'צערעס' שפיווע פעטט צום בראטן, אונד קאכען

Ceres כשר

100% növényi zsiradék

Ugy tejes, mint husos ételek számára

לשנה טובה תכתבו ותחתמי לאלתר לחיים!

A német nácisajtó a luzerni kongresszusról

A Völkischer Beobachter részletesen foglalkozik a cionista világkongresszussal. Két illusztrációt is közöl és részletesen ismerteti a revizionisták kilépésének okait is, valamint a cionista mozgalom felfelé ivelését. Objektíven ismerteti a kongresszus lefolyását és kifejti, hogy az érdeklődés homlokterében a Palesztina-építés állott. Dr. Weizmann megválasztását annak veszi, hogy vala mennyi párt egységesen dolgozik az újjáépítés érdekében. A mérséklet politikája jutott érvényre. Majd leírja, hogy milyen hatással volt a kongresszusra a legislative council alakításának terve.

A német-zsidó kérdéssel kapcsolatban azt írja, hogy élénk diszkusszió tárgya volt a transfer és a bojkott ügye. Bár az amerikai cionisták, Stephen Wise rabbi az élén erősen agitáltak a transfer ellen és a bojkott mellett, azonban a munkásság képviselői erősen hangsúlyozták, hogy Palesztinának eminens érdeke, hogy a német áruk révén az ország gyarapodjék és módjuk legyen a német zsidóknak a kivándorlásra. A Völkischer Beobachter még annak részleteibe is belemeleg, hogy Stephen Wise harciassága miképpen lanyhult el, a felvilágosítások nyomán és idézi Wise-nek beszédéből azt a részt, amely arról szólt, hogyha a német zsidóság önérvényes lett volna és nem akart volna izraelita vallású német lenni, akkor még ma is másképpen állana a helyzet és nem úgy ahogy van. Hogy a kongresszusra mennyire hatással volt a német cionisták jelen-

léte, a kívülálló nem tudja megbecsülni, mert a legtöbb erre vonatkozó tárgyalás a kulisszák mögött zajlott le.

A hitlerizmus hivatalos lapja azzal fejezi be cikkét, hogy a cionizmus a világ zsidóságának megoldási problémája és elviselhetőt tenné a zsidóság helyzetét.

— Egy millió dollár a csikágói zsidó kórháznak. Henry Wolf, a nemrég elhunyt csikágói zsidó ügyvéd, végrendeletileg egy millió dollárt hagyományozott a felállítandó csikágói zsidó kórház építésére.

Olasz rádiópropaganda Anglia ellen. London. A Foreign Office formális tiltakozást adott át Grandi olasz nagykövetnek, amelyben tiltakozik az ellen, hogy a Bari-i adóállomás angolellenes propagandát folytat. A leadások, amelyek ezen a héten történtek, arab nyelven történtek és a levantei arabsághoz intézettek. A beszédben azt mondották, hogy az egész világ tudja, hogy az izlám népei mennyire szenvednek az angol uralom alatt, példa rá egyiptom és Palesztina, ellenben az olasz gyarmatosítási akció egy Istentől áldott mozgalom.

— Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

— Saját gyártmányu cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.

Kuriózumok...

Amikor a sammesz és a sakter filmszínész lesz...

A párisi zsidónegyedben nagy izgalom arakodott a napokban. Néhány kisebb zsinagóga előjárósága egyszerűen kidobta a náluk alkalmazásban levő templomszolgákat, vagy saktert és egy chazant. Vajjon mit is követhettek el a szerencsétlenek? A templom szolga nem jól verte fel az aliják árát? Vagy a sakter kése nem volt elég éles? Oh, nem! Valami egészen más történt. Egészen párisi eset. Amikor az egyik kis templom samesze egy szép napon éppen a szent Tóra eziüstök rendezésével volt elfoglalva, azokat szépen fényesítette, megjelent hirtelen egy fiatal ember, aki mint, egy filmtársaság rendezője mutatkozott be. Kurtán-furcsán megkérdezte a sameszt, hogy vajjon hajlandó volna-e filmfelvételnél, mint szereplő fellépni? A samesz nem sokáig huzódzott, pláne amikor megtudta, hogy száz frank üti a mar kát, ha rááll az alkura. De a filmrendezőnek nem csak egy ilyen ember kellett, hanem több is. Olyanok, akik még a „keleti zsidó“ külső jellegét magukon viselik, mint a pájeszt, szakállt és hosszú kaftánt. Vajjon ki visel még Párisban ilyet? Legfeljebb hitközségi domesztikek. A samesz hajlandó volt még néhány a filmhez szükséges megfelelő zsidót felhajtani. A „felhajtás“ sikerült. Mit is csinálhat egy párisi sakter és más hitközségi funkcionárius? Elégé megfertőzte őket a Fény Városának levegője. Amikor halották, hogy megfelelő honoráriumot is kapnak, ráálltak az alkura és másnap már megjelentek a filfelvétel helyén és „beugrottak“ a szerepükbe. A szerepük az volt, hogy a Tórával a kezükben, talliszban és tefillinben, sófárral és hosánó rábboról visszamaradt sárgult zöld ágakkal, meg ugyanolyan lülfel elkezdtek rohanni előre, a filmregiszőr utasítása szerint, mert éppen egy orosz pogromot vettek fel, ahol orosz emigránsok, valódi orosz kozákuniformisban kergették őket. Az öt samesz, sakter és chazan elkezdett rohanni és amikor felvették a képet ők is felvették a koponyáinkint rájuk eső 100 frankot is.

Levették a tefillineket, összehajtogatták a talliszokat, visszatették helyükre a tóratekerceket és már el is felejtették az egészet. Ja, pardon, a pénzt felvenni nem felejtették el.

De miért a film, a film? Hogy előadják. És alig teltek-multak a napok a párisi színházak elkezdtek forgatni a filmeket. És képzeljük el a hitközségi potentátok megnyult ábrázatát, amikor látták a lepedőn szaladni lebegő talliszban és ugyanugy repülő pájeszszel az ő „hüségese“ templomi alkalmazottait. Odavoltak az ámulattól nem akartak hinni a szemüknek. Hát valóban az ő alkalmazottak ezek? Hát filmsztár lett a sakterből, és felvevőgépre elé került a szent Tóra is. Értelhető lett a hitközségi vezetők felháborodása. És most már nemcsak filmszínészek, hanem „repülők“ is lettek a domesztikek. Röviden: repültek állásaikból. A repülő alkalmazottak a munkaügyi bírósághoz kerültek. Ennek kell a napokban eldönteni, hogy összeférhető-e a sameszi állással, hogy filmszínész legyen?

Valóban érthetetlen, hogy kóser lehet-e az a hus, amelyet egy filmszínész vág le — és nem a kritikus vágja le a sakter filmesét.

Vajjon mit szólna hozzá az erdélyi zsidóság, ha filmszínészek menne egynehány hitközségi alkalmazott. Sokan örülnének is. A hitközségi vezetők örülnének, a filmet néző publikum pedig nevetne.

Csak az alkalmazottak sírnának. Drága kis száz frankos honorárium volt ez a párisi. Nem érte meg a filmszereplés ezt a drága

árát. Bizonyára így gondolkozik a párisi sakter és chazan. De mit lehet tudni? Lehet hogy levágnák a szakállt és pájeszt és valóban elmennek filmszínészek. Csakhogy akkor már bizonyára nem kellene a regiszőrnek. Mert neki típusok kellettek, akiket kozákok üldöztek. Beretvált arcu zsidó azonban elég szaldagal a párisi uccákon. S nem mind mehet filmszínészek.

Tanulság: film-mlochesz — wenig brochesz...

Az Aguda homoszekszuális mártirja

A jeruzsálemi Aguda emberei (a szélsőséges ortodoxia, mely a cionista szervezkedés minden formáját utánozza és a cionizmus útjait akarja keresztelni) mély meghatottsággal, kaddissal és egyéb aktusokkal megemlékeznek Tisobeav napján Jakob de Haanról. Ez a misztikus jellemű és nagy tehetségű ember, akiről regényt is írtak, Hollandiából származik, ahonnan keresztény felesége elől Palesztinába menekült, vagy 14 éve, ott azt hangoztatta, hogy megtért az ortodoxiához, ennek szolgálatában a legélesebb cionista-ellenes propagandát fejtette ki az Aguda mellett. Egy szép napon halva találták. Az Aguda azt hangoztatta, hogy a cionisták ölték meg. Némelyek szerint azonban valamelyik arab ifju lehetett a gyilkos, akivel homoszekszuális kapcsolatban állott. Minderről a hagyományokban talált versek tanuskodnak. *Atheista, homoszekszuális és vegyes házasságban élő ember volt tehát az, akiről az agudisták oly meghatottan emékeznek meg.* Hiába az általános politikának és így az ortodoxiával politizáló Agudának is szüksége van mondacsinnált mártirokra. (Sz.)

Francia szónoklat a jesiván

A lengyelországi Mir városkában nagy ijedelem ütött be a jesivára. Hire kelt, hogy Novogrodek vajdája eljön inspicálni. Az államhatalom képviselője meg fogja tekinteni a jesiva-bachurok fekvőhelyeit, tanulószobáit és meggyőződést fog szerzni, hogy a jesiva tanterve megfelel-e az állam érdekeinek.

A bejelentett előkelőség évekig a párisi lengyel követségen működött és ismert volt francia-barátságáról. Ezért elhatározta a jesiva vezetősége, hogy francia nyelven fogják üdvözölni a vendéget. A jesiván mindenhez kell érteni és ezért az egyik bachurnak a kezébe nyomtak egy francia társalgási könyvet és leültették, hogy sürgősen tanuljon meg franciául.

A várva-várt nagy nap elérkezett. A vajda megjött és egyik rabbi lengyel nyelven köszöntötte. Erre előlépett a talmudista és a következő „francia“ szónoklatot vágta ki:

„Monsieur le Woiwode!

Owaossenu — nos ancetres — nous ont instruit — se sosen —, que la loi — doss der Minhag, dina de malchuta dina c'est une loi importante joter — ich

deri sosen: plus importante que kol ha dinim, toutes nos autres lois religieuses: Far wuis? Worum? Pourquoi? Car il faut — men hot zi — obéir aux autorités — as der Woiwode sagt, deri men gehorhen... Welachen — e waisst sich ois — c'est pourquoi que nous des Jeschiwe-Bocherim, remettons des saluts les plus respectueux à Monsieur le Woiwode — Massel und Broche, Massel und Broche...“

A vajda csodálkozással hallgatta a nem mindennapi franciasággal előadott szónoklatot, de azért jóindulattal fogadta ezt is, mint azokat a chassid dalokat és táncokat is, amelyek a növendékek utóbb előadtak s amelyek bizonyára a Montmartre hangulatába ringatták Páris régi rajongóját...

Néhány sor egy naptár margójára

Már többször észlelhettük, hogy unalmas címek mögött sokszor milyen érdekes szöveg áll. Semmitmondó cím és teli igaz tartalommal, az a zsidó naptár, amelyet az 5696-ik „bibliai“ évre kiadott az Erdélyi és Bánáti Országos Izr. Iroda. A cím semmitmondó, mert azt hihetné a felületes szemlélő, hogy nincsen benne egyéb, mint hogy mikor lesznek az ünnepek és utána egynehány hirdetés, hogy a könyv ne kerüljön sokba. Ezt véli képzeletében az, aki nem lapozza fel. Aki azonban fáradságot vesz magának, annak „megéri“ az időt, amit vele tölt, mert tanulhat belőle. Tanulhat és okulhat is. Benne vagyunk egy kicsit mi magunk és amellett történelmi levegő is árad ki a cikkekből. A mai erdélyi zsidó generáció küzdelme templomért, iskoláért, zsidóságért és egy kicsit a tegnapiaké akik elmentek, vagy menőfélben vannak erről a sok bajt magánhordó földtekéről. Az erdélyi occidentális hitközség történelme gyűlt össze a százhatvan oldalon. Az erdélyi hitközségek templomai, iskolái, hitközségi épületei néznek a lapokról velünk szemben. Az épületek: és ami mögöttük van. A tartalom, a zsidóságnak az az értelmezése, ahogy ők látják. Hogy nem látjuk mi mindannyian egyformán? Talán nem is mi vagyunk hibások benne. Végeredményben: kellene, nagyon kellene nekünk olyanok is, akik „ugy“ látják, ahogy ők tekintenek felénk e lapokról. Értékes, tartalmas könyv ez a naptár. Csak a címe semmitmondó. Csak a színe sablon. A tartalom mély, mint a tengerszem. Okos, hogy megcsinálták. Okos és praktikus. Köszönet érte dr Adorján Árminnak minden zsidó ügy lelkes harcósának az occident Központi Iroda elnökének és elismerés Lax A. Salvator főtitkárnak, aki összeállította a kötetet. Önmagának tesz szívességet minden zsidó, aki elolvassa és utána odaadja fiának elolvasás és tanulás céljából. Jó könyv — és hézagpótló.

Használjon rendszeresen
kellemes illatu

Szt. László

ferőtlenítő szappant, megóvja mindenemű jarvalyus es ferítőző belegségektől

Nézzé át garderobját!

Oszi ruháit,
kabátját máris

Uj fióküzlet:
Strada Avram
Iancu 16.

Str. Crinului 5. Telefon 1-08.

tisztíttassa ki és festesse át

Végh ruhafestő cégnél

Oradea, Piața Regina Maria 2. Telefon 2-17.

Németország...

A hitleri örület ujabb dokumentumai

A német örület minden vonalon tombol. Legjobban látható ez a rádióbeszédekben és azokban a nyomtatványokban, amelyeket naponta kiadnak azok a perverz és beteg-agyu emberformájú lények, akik ma Németország hivatalos vezetői. Most egy brosúrát terjesztenek, amely maga bevallja, hogy forrásművei a Der Stürmer meg a Handbuch der Judenfrage és a Der Jude als Rassen-schänder. Képzhetjük, milyen nivója lehet egy ilyen brosúrának? Közönséges pornográf irat, amelyet, ha olvasnak, ezekért az abszurd dításért olvashatják betegidegzetű emberek. A Denké, Haarmanok és más tömeggyilkos és kéjgyilkosok olvassák, akik még nem jutottak odáig, hogy végre is hajtsák tetteiket — mert még várnak, hiszen legfőbb pátronusuk, Hitler, világháborút ígér nekik. Akkor megint lehet mérszárolni, gyalázní, rabolni, pusztítani, a furor teutonicus ismét teljes üzembe léphet. És addig? Addig ilyen brosúrákat adnak ki a zsidók ellen, amelyekben többek között ilyenek állanak:

„Die Rasse der Sexualverbrecher und speziell Kinderschänder“ — cím alatt azt írja meg, hogyan járnak el a zsidók a német nők ellen. Így többek között szösz szerint írja a következőket: K. M. zsidó (kiírja a nevét is) addig molesztálta a nála szolgáló árja szolgálókat, amíg azok megadták magukat. Amikor pedig a következmények mutatkoztak, szabályosan levágta a leányt, apja segítségével. Azután feldarabolta a holttestet. Amikor a rendőrség jött, a tettes elmenekült.

„L. S. gyáros Nürnbergben leányokat fogadott fel, akik csalogatták lakására az árja leányokat. Először leitatta őket borral és likörrel, azután narkotizálta őket, megkorbácsolta és erőszakot követett el ellenük. Azután L. S. monogrammot égetett testükbe, hogy más férfihez ne közeledhessenek.“ Ir olyan zsidókról, akik három éves kisleányokkal fajtalankodtak.

Végül kimondja a szentenciát. A cél mindig ugyanaz. A cél, hogy erköcstelenné tegyék a német fajt. *De természetesen bűnösök a zsidók a világháboru felidézésében, a forradalomban az inflációt is ők okozták és végül a születések csökkenésének is ők az okai, hogy a szlávok szupremáciáját elősegítsék.* A zsidó nők, a zsidó asszonyok pedig örülnek, hogy a zsidó férjek és fiúk a háztartásbeli keresztény leányokkal fajtalankodnak és nem mennek el hazulról.

Ezt írja a beteg-agyu brosúra kiadó. Noha az igazság az, hogy a zsidók házassége a legtisztább, a zsidók szexuális szempontból évezredek óta a legnemesebb felfogást vallják. És ezt gyalázza meg a teuton örület, ilyen aljas rágalommal. De ő tudja, hogy mi vel lehet hatni beteg fantáziájú olvasóira.

Végül a bibliát is gyalázza. A zsidók Istene külön utasítja borzalmakra és tömeg-mészárlásra híveit. Így a Megillász Eszterből idézi: „75.000 perzsa halála miatt ünneplik a zsidók Purimot“. A tizparancsolat is csak a zsidóknak szól, a Talmud pedig a legunmorálisabb törvénykönyve a világnak“. A Talmud azt írja, hogy minden nem zsidó hároméves és egy napos leánygyermeket meg kell rontani. A zsidó orvosok pedig ahelyett, hogy meggyógyítanak, inkább megölik, megmérgezik a keresztény pácienseket. A brosúra szerint ezt számos zsidó orvos bevallotta halálos ágyán.

Azt is írja M. Corleis ur Hannoverből, hogy a keresztény egyház azért szimpatizál a zsidókkal, mert sok magasrangú pap kerül ki a zsidók köréből. Semmilyen gyanúsítás nem elég aljas, semmilyen történelmhamisítás nem elég gonosz ahhoz, hogy az olvasó igényét kielégítse. Mennyire sülyedt ez a

különbön kulturátnak ismert nép, amíg odáig jutott, hogy ilyen iratok kerülhetnek forgalomba.

Végül egy fénykép van a könyv végén. Egy prononszirozottan zsidós kinézésű ember áll, egyik kezében csokoládé, a másikban egy csomó bonbon és kicsi iskolásgyerekeket csalogat magához és a kép alá azt írták: Der gute Onkel Frölich. A füzet fedőlapján pedig az Andreas mesterpáholy nagymesterének nyakrendje van lefotografálva a következő szöveggel:

„Az András-rend mélyedékes edénye, a vér felfogásához szükséges és a reá feszített élő germánok azt jelentik, hogy a zsidók felsőbb parancsra gyilkolnak.“

Igy néz ki egy szennyirat. Hej, de sokat kell majd jóvátenni a németeknek, hogy elfeledtessék a világgal ezeket az örültségeket...

Minden német zsidó vallja magát zsidónak — mondotta Hans Hinkel.

Frankfurt am Mainban a Neues Theater átadták a városi színház-előkelőségnek. Ebből az alkalomból az állami kulturkamara vezetője, Hans Hinkel beszédet tartott, amelyen valamennyi frankfurti színházi ember résztvett. Hinkel beszédében többek között ezt mondotta:

— „Alkalmam volt, mint állami megbízott felülvizsgálnom a Zsidó Kulturszövetség ügyeit is, amelynek az a hivatása, hogy a zsidó népi élet kulturáját ápolja. Ennek a szövetségnek 180.000 tagja van. Most már eljött az ideje annak, hogy nyíltan megmondjuk e szövetség valamennyi tagjának, hogy legyenek becsületesek és vallják magukat nyíltan zsidónak. Ne tegyék azt, hogy az uccán „Heil Hitler!“ kiáltanak és otthon a legnagyobb szemiták legyenek.

Kérdőív a zsidó iskolai tanulókról.

A hesseni iskolaügyek vezetője, aminőt azt a Frankfurter Zeitung szeptember 14-i száma írja, Rust birodalmi kultuszminiszter rendelete értelmében a következő kérdőívet küldötte széjjel az iskolákhoz, azzal a parancssal, hogy szeptember 15-ig válaszoljanak rá: 1. Hány zsidó tanuló látogatja jelenleg a nyilvános iskolákat? 2. Hány zsidó tanuló ment át a zsidó kerületi iskolákba? 3. Hány zsidó tanuló tudná látogatni a távol-ságok miatt a zsidó iskolákat? 4. Tudják-e, hogy miért nem mentek még át valamennyien a zsidó kerületi iskolákba?

A zsidók számára a kérdésekben benne van a szomorú felelet is.

Ludwigshafenben letartóztattak egy cipőáruház tulajdonost, mert a házára kiragasztott és a fajgyalázást tárgyaló plakátokat le akarta fotografálni. Amikor az őrizetből hazaengedték, olyan tüntetések voltak la kása előtt, hogy kénytelenek voltak újra őri-

zetbe venni. (Frankfurter Zeitung augusztus 20-i számából.)

Másfélmillió nem árja él Németországban.

A Berliner Nationalsozialistische Monatshefte szeptemberi számában dr. Bernhard Sommerland érdekes cikket ír a következő címen: „Die Bastardierung des Deutschen Volkes durch Judentaufe und Mischehe“.

A cikkben azt írja, hogy a zsidó térítésre alakult Pastors Frank féle folyóirat, a „Zions Freund“ 35.000 példányszámban jelent meg még 1930-ban is. Idézi Pastor de la Roi statisztikáját, amely szerint a 19. században a kitértek száma 25.000-re tehető, amelyből 18.000 evangélikus és 7000 katolikus lett. 1880 és 1900 között 7087 zsidó tért át az evangélikus hitre Németországban. Ha 250-re tesszük évi átlagát a kitérőknek, akkor a bismarcki birodalom megalakulásától a múlt század végéig körülbelül 10.000 zsidó lett evangélikus.

A birodalmi egyházi hatóságok statisztikája szerint a XX. század elejétől 1933-ig folyton emelkedik a kitértek száma. Ez idő alatt 13.306 zsidó hagyta el ősei hitét. 1900-ban például 486 ember tért ki, 1902-ben 545. Általában 4—500 között váltakozik évente számuk. A legkevesebb kitérés 1928-ban volt amikor 166 zsidó hagyta el ősei hitét. Érdekes, hogy 1933-ban érte el a rekordszámot 933 lélekkel. Soha egy év alatt nem tértek ki ennyien, mint a hitleri uralom első évében.

A vegyes házasságok száma 1875-től 1900-ig Poroszországban 7800 volt. Összesen az egész birodalomban 15.000 volt a számuk. 1901-től 1933-ig 42.373 vegyes házasságot kötöttek. Árják és nem árják között 1875-től mostanig 150.000-re teszik. (Beleszámítva a vegyes házasságokból származók újabb házassodását is). A vegyes házasságokból származó gyermekek számát 1870-től mostanig 300.000-re teszi. Ha hozzáveszi a jelenleg is körülbelül fél milliónyi ősi zsidóságot, akkor a jelenleg Németországban élő nem árják száma körülbelül másfél millióra becsülhető.

Egy 19 éves árja leány miatt kilenc hónapra ítéltek egy ártatlan zsidót.

A frankfurti törvényszéken a 47 éves W. Ödönt elítélték, mivel állítólag egy tizenkilenc éves leányt, aki nála háztartási alkalmazott volt, megsértett, szóban és tetteleg is és erőszakoskodni akart vele. Az ügyész egy évi fegyházat ajánlott, mivel nagy bünt követett el a zsidó a német fajtisztaság ellen. A leány kijelentése szerint gazdája erőszakoskodott vele, azonban ezt semmivel sem tudta bizonyítani. Azt maga a leány is bevallotta, hogy amikor közeledett hozzá és ő rászólt, akkor többé rá sem nézett. Ahogy a német lapok írják, nem tétélezhető fel másként az eset, minthogy egy koholt vádról van szó. A szegény 47 éves embert ennek dacára kilenc hónapi fogházra ítélték, mert az indokolás szerint eljárása merénylet volt egy német leány becsülete ellen.

Az ítélethez még azt a kommentárt is fűzik a lapok, hogy a leány csak hat héttel aztán tett feljelentést, miután elhagyta szolgálati helyét.

Szülők!

**Szvetteri,
Harisnyát,
zsebkendőt,
reform-
nadrágot**

**Kimondottan jó minőségben
legolcsóbban**

LONDON KÖTÖDE

Str. Avram Iancu 1.

árusít.

Figyeljen a címre!

NOTRE DAME de SION egyenkabát készen és mérték után

Súlyos konfliktus a Hisztadrut és a revizionista szakszervezetek között

A ramat-gani munkakonfliktussal kapcsolatban, ahol a revizionisták elfoglalták a sztrájkoló „Hisztadruth” munkások helyét, az utóbbi napokban Tel-Avivban összetűzésre került a sor a „Hisztadruth” és revizionista munkások között. Mindkét részről nagy tömegek tüntettek. A rendőrség több letartóztatást fogantatott. A „Hisztadruth” azzal érvel, hogy a revizionista munkások háttámadták a gazdasági harcot folytató munkásokat, míg a revizionista munkások azt állítják, hogy itt csupán politikai harcok folytak, amennyiben a baloldali munkások arra akarták kényszeríteni a munkaadókat, hogy csak a „Hisztadruth” tagjait foglalkoztassák. A ramat-gani rendőrség hivatalos közleménye megállapítja, hogy Lamport munkaadó a kilépett „Hisztadruth”-ista munkások helyett revizionista munkásokat alkalmazott. Miután hét hisztadruthista munkás megkísérelte őket munkájukban zavarni, a rendőrség mind a hetet letartóztatta. A felizgatott kedélyekre való tekintettel a rendőrség állandó készenlétben van.

A biro-bidsani szovjetorosz zsidó település növekedése

Moszkva. Biro-bidsani lakosságának emelkedéséről a következő hivatalos számadatok kerültek nyilvánosságra. Biro-bidsan, amely a távolkeleti szovjetorosz zsidó kolonizáció fővárosa, 1928-ban, amidőn még Tichonkaja volt a hivatalos neve, mindössze 600 lakossal rendelkezett. 1932-ben ez a szám már 4000-re emelkedett, míg ma a város lakosságának száma 10.500-at tesz ki. Ez év végéig a lakosság száma az előirányzott tervek szerint 13.000-re fog emelkedni. A lakosság túlnyomó többsége természetesen zsidó. A zsidó bevándorlók szociális rétegződése a következő: kézművesek, ipari és építőmunkások, földművesek, alkalmazottak és speciálisták. Az összes munkaágakban munkáshiány van. Ebben az évben 17 millió rubelt fektettek be házak építésébe. Az elkövetkező munkáévre nagyszabású tervek vannak lefektetve az építkezéseket illetően. Így az utcákat is aszfaltolni fogják. A csatornahálózat építése már munkában van. A város elektrifikálását megkezdték és autóbusszközlekedést állítottak fel. A jelenlegi tervek szerint Biro-bidsan 1936. év végére már 20.000 lakossal fog rendelkezni.

— Csehszlovákiai kikötőmunkások Palesztinában. Haifa. A közeledő narancsszezon várható növekvő forgalmára való tekintettel a palesztinai kikötők megnagyobbították kikötő-területüket. A haifai kikötő így 6500 qm.-el növelte területét. Számos gyűjtőraktárt építettek a szállítandó gyümölcsök leraktározása céljából. Ugyancsak a jaffai kikötő megnagyobbítása is tervbe van véve. A kikötőmunkálatok vezetésénél és a szükséges nyersanyagok szállításoknál igen nagy érdekeltége van a csehszlovák nagyiparnak. A csehszlovákiai fejlett nehézipar számol azzal is, hogy a palesztinai vasutak vagonállományának megnagyobbítása is nagy lehetőségeket fog nyújtani a csehszlovákiai export számára.

— 300 éves az amsterdami askenéz hitközség. Amszterdam. Roshasono napján tölti be az amsterdami askenéz hitközség alakulásának 300 éves fordulóját. A hitközség jubélium-komitét állított össze, hogy a nevezetes dátum ünnepeit méltó módon készítsék elő. Ez a bizottság állítja össze annak a kiállításnak anyagát is, amely november hónapban az amsterdami történelmi muzeum keretében szemléltető képet fog nyújtani az amsterdami zsidóság történetének elmúlt 300 esztendőjéről.

Ismeri Ön a TELLMANN szövetet?

Ha nem —
 úgy kérje minden
 posztókereskedésben
 csakis a

TELLMANN VILMOS ÉS TÁRSAI RT.

brasovi posztógyár által gyártott
 kiváló minőségű szövetkülönlegességeket!

Meg fog győződni, hogy gyártmányait egyetlen
 posztógyár termékei sem mulják felül!

— Az osztrák náci agyonverték egy zsidó futballistát. BBécs. A felsősziléziai Ratibor városban egy lengyel labdarúgó-csapat vendégszerepelt, amelynek tagjai között egy Baumgarten nevű zsidó játékos is volt. A közönség horogkeresztes részé tiltakozott a zsidó játékos szerepeltetése ellen, majd pedig amikor Baumgarten mégis megjelent a csapatban, kövekkel dobálta meg, úgyhogy a mérkőzést félbe kellett szakítani. Utána Baumgarten olyan súlyosan megverte a közönség, hogy a játékos kórházba kellett szállítani, ahol néhány óra múlva meghalt.

Rheuma, köszvény és ülőidegzsába

legjobban bevált gyógyszere a Togal-tabletta.

Kiválasztja a húgsavat. Még elhanyagolt esetekben is gyógyító hatású! Használja teljes bizalommal! Minden gyógyszerárban és drogériában. Lei 52.— és Lei 130.— Svájci készítmény!

— Stern Lipót emléktábla leleplezése és sirkóavatása Brassóban. A brasovi ortodox zsidó hitközség lélekemelően szép kettős gyásznap keretében juttatta kifejezésre elismerését néhai volt elnökének, Stern Lipótnak. A konzervatív zsidóság brasovi vezére egy emberöltőn keresztül valóban irányító szelleme volt nemcsak az ortodoxiának, hanem minden vallásos és jótékony intézménynek. Hosszu éveken át állott a hitközség élén, majd a Chevra Karisa elnöke lett. Ő alapította a Talmud-Tórát, a zsidó iskola alapításában oroszánrésze volt. A hitközség és a keretébe tartozó intézmények egy emléktáblát állítottak fel a templom előcsarnokában, ahol az elhunyt vezér érdemei márványba vannak bevésvé. Az emléktábla leleplezése egy gyászistentisztelet keretében volt megtartva, amelyen Sperber Dávid brasovi főrabbi és Glasner Akiba clujai főrabbi mondtak emlékbeszédeket, amelyekben az elhunyt kiváló érdemeit méltatták. Ugyancsak vasárnap délután az emléktábla leleplezést megelőzően volt Stern Lipót sirkóavatása, amelyen Sperber és Glasner főrabbi megragadó beszédek kívül Rosenzweig Emánuel Clujról, Beczalél Paneth Bilitzről, Goldstein Sámuel a brasovi Chevra Kadisa elnöke és Balkirs Mózes mondtak meghatottsággal teljes bucsuztatót.

A jeruzsálemi béketársaság táviratilag meghívta George Lansburyt a Labour Party elnökét, hogy az általa ajánlott békekonferenciát 1936-ban Jeruzsálemben tartassa meg.

— Elhalasztották a kanadai választásokat Jomkipurra való tekintettel. A kanadai kormány az október 7-re kitűzött választásokat elhalasztotta arra való tekintettel, hogy erre a napra esik a zsidó választók engesztelónapja és így nem élhetnek állam polgári jogaikkal. A választást a kormány október 14-re tűzte ki. Eredetileg már szeptember 30-án kellett volna a választásoknak lefolynia, de erre az időre az előkészületeket még nem fejezték be. A választó törvény értelmében ugyanis a választások csak hétfői napra eshetnek. A Jomkipur miatt elhalasztott választásoknak egy új terminusban való megállapítására külön minisztertanácsot kellett a miniszterelnöknek összehívni.

— A cernauti héber tanítószeminárium (három éves tanfolyam.) Dr Márk főrabbi vezetésével újból megnyílik az új iskola szezonban, október 15-én. Ebben az évben az első és harmadik tanfolyam nyílik meg. Felvételi és pótvizsgák is október 15-én lesznek. Érdeklődők részletes felvilágosításért forduljanak dr Gottlieb tanárhoz, Cernauti, Str. Logotheti 17.

— Kinos eset Danzigban a csehszlovák nagyiparosok tiszteletére rendezett banketten. Danzig. A csehszlovák nagyiparosok és szállítók tiszteletére, akik most jelentékeny számban tartózkodnak Danzigban, bankettet rendeztek, amelyen kinos eset történt. A danzigi kereskedelmi kamara elnöke, Herr Schnee, akinek nemzetiszocialista érzelme közismert, a bankett kezdetekor tartott beszédében sajnálatának adott kifejezést, hogy a német nemzeti himnusz, a „Horst Wessel” antiszemita dalt, Csehszlovákiába betiltották. Ezután pedig Schnee ur utasítást adott a zenekarnak a „Horst Wessel” dal eljátszására. Amikor felhangzottak a véres antiszemita dallam első akkordjai, a csehszlovák vendégek zsidó tagjai tüntetőleg felállottak, de elhagyták a termet a jobb érzésű keresztény vendégek is, így a lengyel danzigi kikötő tanács képviselője is. A csehszlovák vendégek nyilvánosan is kifejezést adtak felháborodásuknak Schnee ur felháborító tapintatlansága miatt.

Miért? A célszerű összeállítás és azok a kitünő sikerek, amelyeket híres orvosok valamint számos klinikán és kórházban a Togal-lal értek, rövid időn belül általános elismerést vívtak ki ennek a gyógyszernek. A leadott szakvélemények egyhangulag elismerik, hogy a Togal gyors hatású fájdalomcsillapító szer, amely utólérhetően, köszvényes, csuzos és ideg fájdalmaknál, az ízületekben és végtagokban fellépő fájdalmaknál, ideges fogfájásnál, valamint fejfájásnál.

Hétről-hétre

Jeruzsálem. Az arab sajtó részletesen foglalkozik a luzerni cionista kongresszussal és közli a referátumokat és vitákat, valamint a hozott határozatokat. — Emir Abdullah két transjordániai vezető arab személyiséget száműzött, mivel Emir Saud látogatása idején az őt kísérő külügyminiszterével titkos tárgyalásokat folytattak. — Ibn Saud, Saudia királya, akinek fia, Emir Saud nemrégiben látogatást tett Palesztinában, köszönetet mondott a palesztinai arabságnak, amiért olyan szívesen fogadták fiát.

Moszkva. A Népszövetség kivándorlási bizottságának vezetője, James Macdonald Moszkvába érkezett. Látogatásának célja, hogy moszkvai tartózkodása alatt tárgyaljon a külügyminisztériummal az irányban, hogy a kivándorlási kérdések hathatós védelmére központi intézményt létesítsenek a Népszövetség felügyelete alatt.

KÖNIG

Saloniki. A Toumba külvárosban az E. E. E. (Etniki Enosis Ellados) antiszemita szervezet egy gyűlését a saloniki rendőrség feloszlatta.

Budapest. A WIZO világkonferenciáját rövidesen Budapesten tartják meg.

New-York. A város rendőrigazgatósága megengedte, hogy Matthew Salomon nevű zsidó detektív 150 dollár prémiumot fogadjon el a „Norddeutscher Lloydtól”, mivel a zsidó detektív a Bremen ismert zászlóaférjájánál a tüntetőket fenntartotta és közben súlyosan megsebesült.

Jeruzsálem. A közmunkák állami hivatala Nahalal kolónián ezer font költséggel egy póstahivatalt épített. Az építkezést egy arab vállalkozónak adták ki és a munkálataknál csak arab munkásokat foglalkoztatnak. — Haifába hétfőn három nagy angol cirkáló futott be. Az Arethusa, a Delhi és a Durban. Várják még nyolc torpedó érkezését is. A Star című londoni lap azt írja, hogy a haifai kikötő védelmére különleges intézkedéseket tett az angol kormány. — A jó palesztinai terméseredményekre való tekintettel a palesztinai kormány három hónapra betiltotta a buza bevitelét. Kivételt képez ezeröttszáz tonna pézskasütésre alkalmas buza bevitelére. — Afuleh város tanácsa tizenkét építési engedélyt adott ki, ahol 1599 négyzetméteren kezdik meg az építkezést. — Saul Csernichovsky hatvanadik születésnapja alkalmából bizottság alakult, amely Ussischkin elnökletével elhatározta, hogy a költő műveiből újabb hét kötetet rendez sajtó alá és ezzel összegyűjtött munkáinak száma tizenhétre emelkedett. — A palesztinai kormány elhatározta, hogy az észekpalesztinai bíróságoknál és telekkönyveknél héber tolmácsokat alkalmaznak, mivel a sok héberül beszélő érdeklődő és jogkereső fél zavartalan kiszolgálása megkívánja a héber tolmácsok alkalmazását.

Kelmeifestés

Női ruhák, férfi öltönyök, trenckotok, átmeneti kabátok vegyi tisztítását szépen és olcsón vállalja

BORGOS

Színház oldal, Bazár-épület

Fiókelevél: Str. Alexandriei Colțul Millerandului.

A satumarei statusquo izr. hitközség betöltötte az üresedésben lévő főrabbi széket

Ismeretes, hogy az 1932-ben elhunyt kiváló és nagytudású dr. Jordan Sándor satumarei főrabbi öröke mindeddig nem volt betöltve. Méltó utódot nyert a satumarei statusquo hitközség dr. Friedmann József újonnan választott főrabbi személyében, aki a napokban foglalta el diszes pozícióját. Az új főrabbi a berlini Hildesheimer iskola kiváló tanítványa, elismert gáonoktól nyerte el hatorojait. Kiválóan képzett pap, ragyogó szónok, aki nagy nyeresége a satumarei zsidóságnak, de díszére válik Erdély zsidó társadalmának is. Dr. Friedmann József megalkuvást nem ismerő határozottsággal hirdeti, hogy a zsidóság mai súlyos helyzetéből csakis a Tóra és hagyományok alapjain állva mentheti át magát egy szebb jövőbe. Eddigi működése is a tradícióink szentségén alapult. Most, hogy kiváló képességei jutalmául egy ily szép gyülekezet élére került, hisszük, hogy Satumare zsidó élete szép lendületet fog venni és el fog következni a satumarei hitközségnek a Tóra szellemében való felvirágzása.

Kezlyü

Fátyol

Női kalap

Ernyő

Ridikül

No. 350—1935. sz.

PÁLYÁZATI HIRDETÉS.

A Cluj nyugati szertartású izr. hitközség iskolaszéke az elemi iskolájánál megüresedett tanítói állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak 40 évnél nem idősebb, vallásos, tanítói oklevéllel bíró férfi vagy női tanerők akik a román nyelvet tökéletesen birják, a héber nyelv és zsidó tárgyak alapos tanítására képesek.

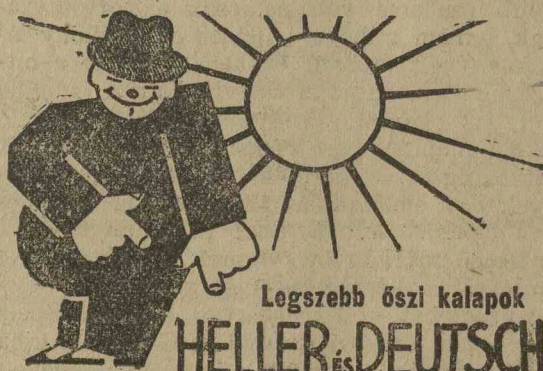
A sajátkezűleg megírt románnyelvű pályázatok az összes többi okmánymásolatokkal együtt az Iskolaszék Elnökségéhez címezve az elemi iskola igazgatóságához: Cluj, Calea Regele Ferdinand 52. sz. alá legkésőbb f. ávi október hó 10-éig küldendők be.

Az állás f. év november hó 1-én foglalandó el esetleg 1936. szeptember hó 1-én. Az alkalmazás feltételeit a hitközség állapítja meg.

Oradea, 1935. szeptember hó 20.

Freu Lajos
igazgató.

Klein Gyula
iskolaszéki elnök.

Legszebb őszi kalapok
HELLER és DEUTSCH

kalapgyár lerakatában
Nicolae Iorga 21.

Kalapok tisztítását, vasalását és festését vállaljuk.

Zsidó humor

300 GÖRÖGDINNYE.

Minden komoly történésnek vannak humoros oldala is. Egyik palesztinai lakos, aki jelenleg Erdélyben időzik, mutatta fivérére levelét, amelyet a napokban történt palesztinai bankpánikról írt. Többek között megírja, hogy az arabok annyira meg voltak ijedve, hogy nem fognak kapni élelmiszert, hogy kivették pénzüket a bankokból és élelmiszerbe fektették. Egy arab, aki különösen meg volt ijedve, hamarosan 300 darab görögdinnyét vásárolt, hogyha netán hónapok múlva kitörne a háború, akkor legyen mit enni. Görögdinnyét „hamsterolt”, amelyik oly hamar romlik. Így néz ki az okos arabok elővigyázatossága.

MIÉRT VAN A ZSIDÓK KÖZÖTT ANNYI AMHOOREC?

A „Saagasz Arié” szerzője beszélte: Egyszer Volozsinban hallotta, amint két gyermek, egy tíz és egy tizenkét éves beszélgetett az uccán. Kérdezte az idősebbik:

— Azt mondják bölcseink, hogy ha a Tóra egy családban három nemzedéken át otthon van, többé nem távozik onnan, mert vissza-visszatér a szokott szállásába. Hiszen mindnyájan Avrohom Jiczok és Jákaiv ivadékai vagyunk, tehát megvan a három nemzedék. Honnan van mégis a zsidók között annyi tudatlan anhoorec..?

Mire a tízéves így felel:

— Megmagyarázom neked. Minden utazó, hogyha egy városba érkezik a megszo-

Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 7.

kott szállásába tér be. De ez csak akkor van így, ha a szálló gazdái szívesen fogadják. Hogyan történik azonban, hogy ha a szálló tulajdonosai nem látják szívesen és künn hagyják állami az ajtó előtt? Akkor veszi a vendég a csomagját és elmegy más szállót keresni...

A két fiuból a híres R. Zalmen 's R. Chájim Volozsiner lett.

A ZSIDÓ TÁBORNOKOK.

A Dévonat utban van Majna-Frankfurt felé. Egy SA-katona szeretne beleszólni egy zsidóba.

— No, mondd meg, zsidó: ki felelő azért, hogy elvesztettük a háborút?

— A zsidó tábornokok, Sturmführer ur — feleli a zsidó.

— Hm! Hiszen nekünk nem is voltak zsidó tábornokaink..

— Nekünk nem voltak, Sturmführer ur ellenben a többieknek igen!...

A VASKERESZT.

— Milyen szalagot hord a gomblyukában? — kérdi egy idegen a Harmadik Birodalom polgárától.

— Ezen hordtam a vaskeresztet.

— Miért kapta a kitüntetést?

— Az ellenséggel szemben való bátorságomért.

— És miért hordja most?

— A honfitársaimtól való félelemből..

Fuchsz Ila bécsi egyetemen angol nyelvből vizsgázott tanárnő tanításait újból megkezdte Oradea, Piata Mihai Viteazul 11-a Palatul Ullmann.

KERESKEDELMI HITELINTÉZET R.-T.

cluj főelárusító szerencsés játékosai ismét nagy nyereményeket nyertek az elmúlt huzáson. Sorsjegyek az új játékokra már kaphatók. Siessen megújítani sorsjegyét!

CLUJ, PIATA UNIRII 20.

:::

TELEFON: 40.